

Participatieverslag – Bijlage E

Zonnepark Lage Wald
TPSolar Lage Wald B.V.

Voorwoord

TPSolar

TPSolar is een Nederlands familiebedrijf met een grote ambitie: een steentje bijdragen aan de energietransitie in Nederland. Daarom ontwikkelen, financieren, bouwen en beheren zij grondgebonden zonneparken. Op een duurzame én ecologisch verantwoorde manier, en op alle mogelijk geschikte locaties, zoals voormalige stortplaatsen, niet uitgegeven industrieterreinen of (slechtere) landbouwgronden. Dit doet TPSolar niet alleen, maar altijd in nauwe samenwerking met landeigenaren, agrariërs, bewoners, gemeenten, provincies en energiecoöperaties. Inmiddels heeft TPSolar zes zonneparken ontwikkeld en gebouwd, namelijk in Uden, Dordrecht, Someren, Zeewolde en twee in Lochem. Deze zonneparken wekken momenteel groene stroom op voor bijna 17.500 Nederlandse huishoudens. TPSolar werkt bij al haar projecten volgens de Gedragscode Zon op land en is partner van Nederland Zoemt (actieplatform voor wilde bijen).

TPSolar realiseert zich dat de komst van een zonnepark mogelijk invloed kan hebben op het woongenot van omwonenden en hecht dan ook groot belang aan de inspraak van omwonenden. Daarom gaat TPSolar altijd in gesprek met de omgeving, zodat men kan meedenken en praten over de uiteindelijke invulling en uitvoering van het zonnepark en om samen te komen tot een gedragen plan. Daarnaast geven Het Klimaatakkoord en alle Regionale Energiestrategieën aan dat erbij duurzame-energieprojecten gestreefd moet worden naar 50% lokaal eigendom. TPSolar slaat om deze reden graag de handen ineen met lokale energiecoöperaties zodat de opbrengsten 'landen' bij de lokale omgeving door bijvoorbeeld lokaal (mede)eigenaarschap, een omgevingsfonds, goedkope stroom of collectieve inkoop van zonnepanelen en werkgelegenheid tijdens bouw en beheer.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	1
1. INLEIDING	4
2. STAKEHOLDERSANALYSE.....	5
GEMEENTE BERG EN DAL.....	5
DE DIRECTE OMGEVING	5
BELANGHEBBENDEN.....	7
3. BEWONERSPARTICIPATIE	8
4. UITVOERING PARTICIPATIE	9
PROCESPARTICIPATIE.....	9
PLANPARTICIPATIE	10
FINANCIËLE PARTICIPATIE	11
5. RESULTATEN PLANPARTICIPATIE.....	14
GESTELDE VRAGEN.....	16
AANMERKINGEN, WENSEN EN IDEEËN.....	20
AANPASSINGEN N.A.V. PARTICIPATIETRAJECT	21
6. TOEKOMSTIGE ACTIVITEITEN PARTICIPATIE	23
7. BIJLAGEN.....	25
BIJLAGE I: (DIRECT) OMWONENDEN DIE INFORMATIEBRIEVEN EN UITNODIGINGEN HEBBEN ONTVANGEN	26
BIJLAGE II: VERSTUURDE UITNODIGINGEN EN BRIEVEN OMWONENDEN	28
BIJLAGE III: VERSLAGEN KEUKENTAFELGESPREKKEN OMWONENDEN	37
BIJLAGE IV: PARTNEROVERLEG EN INPUT VAN NATUURORGANISATIES	41
BIJLAGE V: VERSLAG EERSTE INFORMATIEAVOND 8 SEPTEMBER 2021	53
BIJLAGE VI: VERSLAG TWEEDE INFORMATIEAVOND 3 NOVEMBER 2022	56
BIJLAGE VII: VERSLAG INLOOPAVOND 8 MAART 2023.....	59
BIJLAGE VIII: VERSLAG SCHOUW 12-7 NATUURVERENIGINGEN	61
BIJLAGE IX: FACTSHEET ZONNEPARK LAGE WALD, INFORMATIEBIJEENKOMST SEPTEMBER 2021.....	64
BIJLAGE X: HAND-OUT BEHEER VAN HET ZONNEPARK, INFORMATIEBIJEENKOMST NOVEMBER 2022	66
BIJLAGE XI: HAND-OUT BEHEER VAN HET ZONNEPARK, INLOOPBIJEENKOMST MAART 2023.....	67
BIJLAGE XII: HAND-OUT FINANCIËLE PARTICIPATIE ZONNEPARK LAGE WALD	68

BIJLAGE XIII: OVERZICHT VAN ALLE LANDSCHAPPELIJKE ONTWERPEN	69
---	----

1. INLEIDING

Dit participatieverslag behoort als bijlage bij de ruimtelijke onderbouwing van Zonnepark Lage Wald. In de ruimtelijke onderbouwing wordt beschreven hoe Zonnepark Lage Wald past binnen een goede ruimtelijke ordening en de gestelde kaders. Daarnaast worden ook andere ruimtelijke en maatschappelijke thema's behandeld. Eén van die thema's is het onderwerp participatie. In de ruimtelijke onderbouwing wordt onderbouwd hoe de omgeving is betrokken bij de inrichting van het project en op welke wijze het zonnepark bijdraagt aan sociale randvoorwaarden. Omdat deze aspecten bijdragen aan betrokkenheid en draagvlak, heeft dit participatieverslag als doel om meer inzicht te geven in wat wij onder participatie verstaan en op welke wijze omwonenden meedenken, meedoen en delen in de opbrengst van Zonnepark Lage Wald. In dit verslag zijn zowel de reeds uitgevoerde als de toekomstige participatieactiviteiten beschreven.

De energietransitie is naast een technische en ruimtelijke opgave namelijk ook vooral een maatschappelijke transformatie. Gemeente Berg en Dal definieert het doel van participatie bij projecten in de gemeente als volgt.

'Gemeente Berg en Dal vindt het belangrijk dat belanghebbenden op tijd en zorgvuldig bij een initiatief worden betrokken. Dat is de basis voor een afgewogen besluit. Dit besluit houdt rekening met diverse standpunten. Over het besluit is meegedacht door belanghebbenden en is daarom beter uit te leggen en uit te voeren. Een afgewogen besluit is niet altijd het plan waar de meerderheid voor is. Het kan zijn dat een algemeen belang (bijvoorbeeld gezondheid) zwaarder weegt. Maar ook: door vanaf het begin samen te werken maken we maximaal gebruik van elkaars kennis, vaardigheden en creativiteit.'

Het participatieproces is een continu proces dat feitelijk al geruime tijd loopt en ook de komende tijd zal blijven doorgaan. In een vroegtijdig stadium is er contact gezocht met omwonenden en lokale belangenverenigingen. Met een aantal direct betrokkenen zijn keukentafelgesprekken gevoerd, dat gevolgd werd door een informatiebijeenkomst voor de omgeving. Na de keukentafelgesprekken en de eerste informatiebijeenkomst, heeft het participatietraject tussen begin 2022 en medio 2022 stilgelegen. Dit heeft te maken gehad met een onvolledige eerste participatieronde, de gemeenteraadsverkiezingen en de benoeming van een nieuwe verantwoordelijke wethouder. Na de zomer van 2022 is het traject hervat en hebben er in totaal 3 informatiebijeenkomsten plaatsgevonden en is er een schouw op de planlocatie georganiseerd. Omwonenden in de omgeving van het zonnepark, inwoners van de gemeente Berg en Dal, belangenorganisaties en overige geïnteresseerden zijn op deze manier geïnformeerd en betrokken geweest bij het ontwerp van het zonnepark. De inbreng van de keukentafelgesprekken, informatiebijeenkomsten en de schouw zijn medebepalend geweest voor de ruimtelijke- en landschappelijke inpassing van het zonnepark.

In de komende hoofdstukken zullen de volgende onderwerpen uitgelicht worden:

- De werkvormen en activiteiten met de bijbehorende doelstellingen;
- De gevolgde planning met diverse participatiebijeenkomsten;
- De rollen en bevoegdheden van de verschillende partijen: welke zeggenschap hebben omwonenden gehad over de ruimtelijke- en landschappelijke inpassing en over de financiële participatie;
- De manier waarop de initiatiefnemer de afspraken met belanghebbenden heeft vastgelegd;
- De manier waarop de initiatiefnemer en inwoners met elkaar communiceren;
- De aanpassingen en de inbreng van omwonenden t.o.v. het eerste ontwerp tot aan het definitieve ontwerp.

2. STAKEHOLDERSANALYSE

TPSolar heeft al vroeg in het proces een zogeheten stakeholderanalyse gemaakt. Wij onderscheiden 4 categorieën van stakeholders bij Zonnepark Lage Wald, namelijk:

1. Gemeente Berg en Dal
2. Directe omgeving (alle omwonenden en bedrijven binnen 500 meter van het plangebied)
 - a. *Inwoners met direct zicht op het plangebied*
 - b. *Overige inwoners binnen 500 meter*
3. Belanghebbenden, zoals de Provincie Gelderland, Natuurverenigingen Berg en Dal en Waterschap Rivierenland
4. Netbeheerders en nutsbedrijven

Al deze stakeholders spelen een rol in de ontwikkeling van Zonnepark Lage Wald, al kan hun rol en niveau van betrokkenheid wel onderling van elkaar verschillen. Dit wordt in onderstaande paragrafen verder omschreven.

Alle stakeholders hebben in ieder geval online toegang tot alle relevante informatie op de projectpagina van Zonnepark Lage Wald: www.tpsolar.nl/lagewald. Deze projectpagina zal ook in de toekomst geüpdatet worden en inzichtelijk blijven voor betrokken stakeholders en overige geïnteresseerden.

GEMEENTE BERG EN DAL

De gemeente is verantwoordelijk voor het beleid omtrent duurzame energie, de bestemming van de grond(en) en is ook de vergunningverlener van het project. De gemeente heeft er belang bij dat er duurzaam energie wordt opgewekt en dat hier draagvlak voor is binnen de gemeente. De gemeente zal op alle niveaus (ambtenaren, B&W en gemeenteraad) meegenomen worden in de verschillende fases van de ontwikkeling. Na een positief haalbaarheidsonderzoek, gaat de initiatiefnemer met de gemeente in gesprek over de vervolgstappen.

De gemeente heeft beleid vastgesteld waarin kaders zijn opgesteld over onder andere het ontwerp van het zonnepark. Ook moet de gemeente het ontwerp goedkeuren en toetsen op een goede ruimtelijke ordening. De gemeente heeft hierdoor een grote mate van zeggenschap over het ontwerp. De nadruk van het beleidskader ligt daarnaast op het voorstel voor lokaal eigenaarschap, bedoeld om haar inwoners te beschermen. Op basis van de verkenning naar de wensen in de omgeving (onderdeel van het Participatieplan), stelt de initiatiefnemer een voorstel op. Hiervoor geldt een inspanningsverplichting om een aanbod te doen aan de omgeving. De gemeente kijkt hierin nadrukkelijk mee om te zien of het aanbod past binnen het beleidskader. De gemeente loopt daarnaast nadrukkelijk mee in het participatieproces over ruimtelijke inpassing en het bod voor lokaal eigenaarschap, zodat zij kan beoordelen of dit adequaat verloopt.

DE DIRECTE OMGEVING

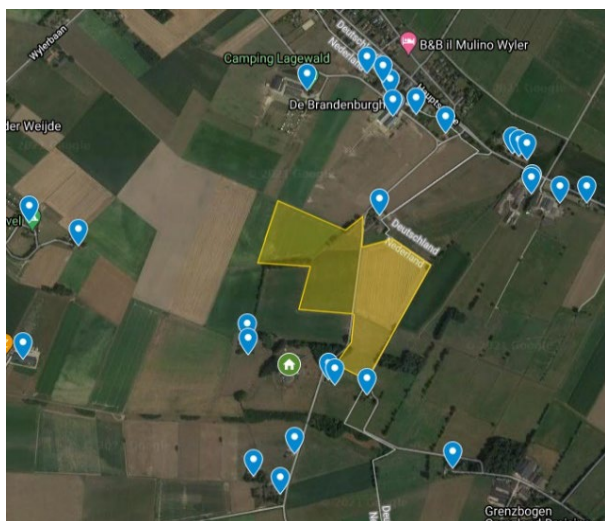
Dit zijn inwoners, verenigingen en (agrarische) ondernemers in de nabijheid van het initiatief. Zij hebben de meeste kans op hinder en hebben het meeste recht van spreken in het participatieproces. Het zonnepark kan namelijk worden ervaren als een behoorlijke verandering van de leefomgeving, en daarom hebben zij dus een groot belang bij de ruimtelijke- en landschappelijke inpassing van het zonnepark. Deze inwoners zijn individueel uitgenodigd voor participatiebijeenkomsten, zodat zij op meerdere momenten tijdens het participatieproces hun inbreng hebben kunnen geven op bijvoorbeeld de landschappelijke inpassing en het invullen van lokaal eigendom. Dit is gebeurd middels keukentafelgesprekken, informatiebijeenkomsten en een schouw op de planlocatie. Op deze manier is er sprake van invloed en zeggenschap. Het aanbod voor lokaal eigendom wordt in verschillende fasen opengesteld aan een steeds grotere omgeving, maar begint bij deze groep omwonenden.

In alle participatiebijeenkomsten is het plan voor het zonnepark-initiatief toegelicht, samen met het proces en de rol van de omwonenden (bijvoorbeeld in relatie tot het eerste landschapsontwerp en de verschillende financiële participatiemogelijkheden). Ook is er uitgelegd op welke manier men kan meedenken over de plannen, het ontwerp, de inrichting en het beheer en onderhoud van Zonnepark Lage Wald en wat er met deze input is gedaan. Indien men nog niet bekend was met het beleid van de gemeente, is dit ook als onderwerp tijdens de gesprekken meegenomen, net als zonneparken in zijn algemeenheid. Inwoners konden daarnaast ten alle tijden alle informatie over het project inzien op de website van initiatiefnemer en zijn actief op de hoogte gehouden via brieven, telefonisch en per e-mail.

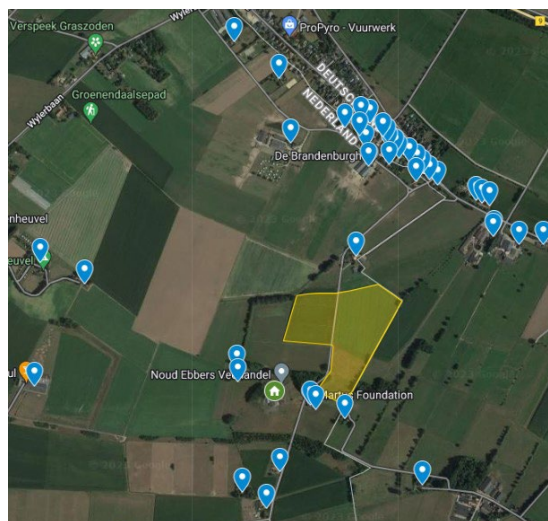
Voor de eerste informatiebijeenkomst in september 2021 zijn 28 omwonenden uitgenodigd. Deze adressen vielen binnen de 500 meter grenzen van het plangebied van Zonnepark Lage Wald (zie figuur 2). Wij zijn er vervolgens door de buurt op gewezen dat er een aantal adressen door ons hierin gemist zijn. Deze hebben wij vervolgens voor de tweede informatiebijeenkomst in november 2022 wel uitgenodigd, net als voor de schouw en de informatiebijeenkomst in maart 2023 (zie figuur 3). Hierbij ging het in totaal om 46 adressen. Alle uitnodigingen zijn te vinden in Bijlage II.

FIGUUR 1: DIRECT OMWONENDEN MET DIRECT ZICHT OP HET PLANGEBIED (NUMMERS 1 T/M 5). MET DE WITTE CIRKEL IS AANGEGEVEN WAAR ÉÉN VAN DE DRIE GRONDEIGENAREN VAN ZONNEPARK LAGE WALD WOONT. OOK HIJ HEEFT ZICHT OP HET PLANGEBIED.

FIGUUR 2: GENODIGDE INFORMATIEBIJeenKOMST SEPTEMBER 2021

FIGUUR 3: GENODIGDEN INFORMATIEBIJeenKOMST NOVEMBER 2022, DE SCHOUW EN INFORMATIEBIJeenKOMST MAART 2023

BELANGHEBBENDEN

Bij de ontwikkeling van het zonnepark zijn ook overige belanghebbenden betrokken op het gebied van ruimtelijke- en landschappelijke inpassing en de verdere invulling van financiële participatie. Bij Zonnepark Lage Wald gaat het in ieder geval om de provincie Gelderland, Sovon, Natuurbalans-Limes Divergens, natuurverenigingen uit of rondom Berg en Dal (Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek, IVN afdeling Rijk van Nijmegen, Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen e.o., en Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal), de BODAC en Waterschap Rivierenland.

De belangen van deze stakeholders lopen uiteen van een matig tot groot belang bij de verdere ontwikkeling van het zonnepark. Er is daarom gaande het participatieproces verschillende keren met hen overlegd. Een aantal van hen is ook uitgenodigd voor de informatiebijeenkomsten. Deze overige belanghebbenden hebben ook invloed gehad op het ontwerp van het zonnepark. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de inbreng van de verschillende natuurverenigingen. Dit leidde twee keer tot een nieuw ontwerp. Het hoofdthema hierbij was hoe het zonnepark zo kan worden ingericht dat er een stimulans kan worden gegeven aan de lokale flora en fauna.

Daarnaast zijn een aantal belanghebbenden ook belangrijk bij het verder vormgeven van financiële participatie en lokaal eigendom.

3. BEWONERSPARTICIPATIE

In het Klimaatakkoord zijn verschillende afspraken gemaakt over de participatie van burgers en bedrijven in hernieuwbare energieprojecten op land. Het primaire doel van deze afspraken is het verkrijgen van draagvlak en acceptatie voor hernieuwbare elektriciteitsprojecten op land. Het Klimaatakkoord beschrijft bewonersparticipatie daarom als één van de kritische succesfactoren voor de Nederlandse energietransitie.

Er is niet één juiste manier om een participatieproces in te richten. Dit hangt af van allerlei kenmerken van het project, de omgeving en de context. Wel zijn er kenmerken die de kans op een succesvol participatieproces vergroten. Het is belangrijk dat belanghebbenden, zoals omwonenden, in een vroeg stadium worden betrokken om echt mee te kunnen spreken over het beleid (randvoorwaarden, zoekgebieden, keuze voor technieken) en daarna over de vormgeving van een project (binnen de technische, ruimtelijke en economische kaders die nodig zijn om het project te kunnen realiseren). In het participatieproces worden uiteindelijk afspraken gemaakt over het ontwerp, de exploitatie en financiële deelname door of tegemoetkoming aan de omgeving.

In het Klimaatakkoord worden drie categorieën van bewonersparticipatie onderkend:

1. **Procesparticipatie:** Dit is het proces waarbij bewoners mee mogen en kunnen denken bij het ontwikkelen van het beleid en beleidskaders. Idealiter maken de provincie en gemeente beleid voor hernieuwbare energie, voordat er een concreet project is. Zo is het wenselijk dat de omgeving betrokken wordt bij de ontwikkeling en totstandkoming van de Regionale Energiestrategie (RES), lokaal beleid per gemeente en het definiëren van zoekgebieden in een gemeente. Op deze manier wordt bijvoorbeeld de vraag hoeveel ruimte er wordt gegeven aan duurzame energie, in het beleid al beantwoord. Dit kan daarnaast bijvoorbeeld ook verder uitgewerkt worden in een afwegingskader.
2. **Planparticipatie:** Dit is het proces waarbij omwonenden, inwoners, belangenorganisaties en overige geïnteresseerden kunnen meedenken over de plannen, het ontwerp, de inrichting en het beheer en onderhoud van een installatie voor duurzame energieproductie. Via permanente informatieverstrekking (website, sociale media, nieuwsbrieven), actieve voorlichting, informatiebijeenkomsten en keukentafelgesprekken worden de bewoners betrokken bij het ontwikkelen van plannen.
3. **Financiële participatie:** Dit is het mee-investeren in en/of het voordeel ervaren van de opbrengsten van een duurzaam energieproject. Er zijn diverse vormen van financiële participatie. Het delen van de opbrengst kan onder andere door het streven naar 50% lokaal eigendom, op deze wijze is het “verkrijgen van lokaal eigendom” in het Klimaatakkoord verwoord. Lokaal eigendom kan onder meer door middel van een samenwerking met lokale energiecoöperaties worden gerealiseerd. Op basis van gesprekken met omwonenden kunnen ook andere opties worden gekozen die de omgeving laten meeprofiteren, zonder dat sprake is van lokaal eigendom, zoals een omgevingsfonds en obligaties.

4. UITVOERING PARTICIPATIE

PROCESPARTICIPATIE

Aan het project Zonnepark Lage Wald ligt beleid van het Rijk, de provincie Gelderland, de RES en de gemeente Berg en Dal ten grondslag.

- **Het Klimaatakkoord**, waarin het Rijk samen met meer dan 100 partijen (organisaties en bedrijven) gewerkt heeft aan een samenhangend pakket aan voorstellen om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan en de opwarming van de aarde te beperken. Het Klimaatakkoord is een onderdeel van het Nederlandse klimaatbeleid. Hierin staan zoals gezegd ook verschillende afspraken over de participatie van burgers en bedrijven in hernieuwbare energieprojecten op land, waaronder het streven naar 50% lokaal eigendom.
- **Het beleid van Provincie Gelderland**, waarin onder andere staat omschreven dat de ontwikkeling van een zonnepark dient te passen binnen het Gelderse landschap en een ecologische meerwaarde dient te bieden. Daarnaast zal het zonnepark ook maatschappelijke meerwaarde moeten opleveren en dient duidelijk gemaakt te worden wat de mogelijkheden voor omwonenden zijn om te participeren in de ontwikkeling en opbrengst van het zonnepark.
- **De RES Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen**, waarin de energieregio, overheden, inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties samen omschrijven en beschrijven hoe en waar duurzame elektriciteit (zon en wind) opgewekt kan worden, en hoe de warmtetransitie (duurzame alternatieven voor aardgas) mogelijk gemaakt kan worden, evenals de opslag en infrastructuur voor energie en warmte. Dit zijn keuzes die gezamenlijk gemaakt worden, vanuit regionale samenwerking en maatschappelijke betrokkenheid. Vanuit de Regio Arnhem-Nijmegen dragen we 1,62 TWh bij aan de landelijke ambitie van 35 TWh opwekking via zonnenvelden, grootschalig zon op dak en windturbines.
- **Het beleid van Gemeente Berg en Dal**, in de *Ruimtelijke Visie Duurzame Energieopwekking* van gemeente Berg en Dal staan randvoorwaarden t.o.v. zonnepark-initiatieven. Potentiële locatie mogelijkheden zijn duidelijk afgebakend door 3 zoekgebieden aan te wijzen, tussen Millingen en Leuth, ten zuiden van Groesbeek en de omgeving tussen de Wylerbaan en de Duitse grens (waarin zonnepark Lage Wald zich bevindt). Dit is tot stand gekomen na een participatietraject van de gemeente waarin inwoners mee konden denken over potentiële randvoorwaarden en locaties voor duurzame energie-initiatieven. Binnen het beleid wordt omschreven hoe een project moet proberen om zoveel mogelijk draagvlak te creëren door omwonenden mee te laten denken over het initiatief. Daarnaast wordt omschreven dat het belangrijk is dat de omgeving mee kan delen in de opbrengsten van het zonnepark.

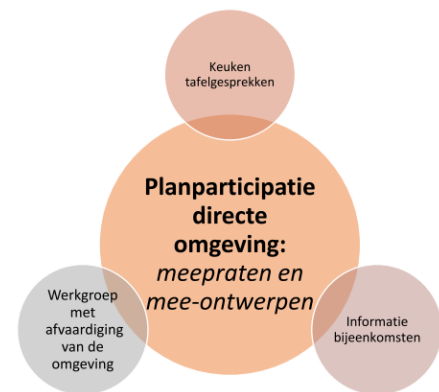
PLANPARTICIPATIE

De ontwikkeling en inpassing van een zonnepark gebeurt samen met inwoners en lokale ondernemers en in afstemming met de gemeente, via een adequaat participatieproces. Dit houdt dus in dat het project wordt ontwikkeld door een samenwerking van lokale partijen en de initiatiefnemer. De definitie van lokale partijen zijn: inwoners, in de kern lokaal georiënteerde grondeigenaren en bedrijven (zoals agrariërs en ondernemers), lokale verenigingen en coöperaties en lokale overheden (gemeente, waterschap en provincie).

TPSolar is als initiatiefnemer verantwoordelijk voor het betrekken van de directe omgeving, de lokale omgeving en zogeheten externe stakeholders. De energietransitie is naast een technische en ruimtelijke transformatie namelijk ook een maatschappelijke opgave. Twee belangrijke uitgangspunten zijn daarom dat de omgeving maximaal betrokken wordt bij de ontwikkeling van het zonnepark en dat de opbrengsten van zonneparken eerlijk verdeeld worden. Het doel is om de omgeving aan het begin van het proces te betrekken bij keuzes over ruimtelijke inpassing en lokaal eigenaarschap. Er zal op het gebied van ruimtelijke inpassing en lokaal eigendom dus moeite worden gedaan om mensen erbij te betrekken en actief gevraagd worden naar hun inbreng.

Hoe wordt de omgeving maximaal betrokken bij de ontwikkeling van het zonnepark? Wat zijn de uitgangspunten? Hoe wordt de omgeving actief geïnformeerd over de opties en mogelijkheden? Hierbij gaat het primair om de inwoners die in een gebied rondom het zonnepark wonen, de verenigingen die daar gevestigd zijn, wijk- en dorpsraden en (agrarische)ondernemers bij het plangebied.

In de afgelopen jaren zijn er diverse contactmomenten met omwonenden en andere belanghebbenden geweest in de vorm van overleggen, keukentafelgesprekken en informatiebijeenkomsten. Tijdens deze overleggen is geprobeerd om men zoveel mogelijk te informeren, te raadplegen en mee te nemen in het ontwikkelproces van Zonnepark Lage Wald. Voor de voorlopige resultaten van de planparticipatie bij Zonnepark Lage Wald, verwijzen wij u graag naar Resultaten planparticipatie.

FIGUUR 4: PARTICIPATIE- EN OVERLEGVORMEN MET DE DIRECTE OMGEVING

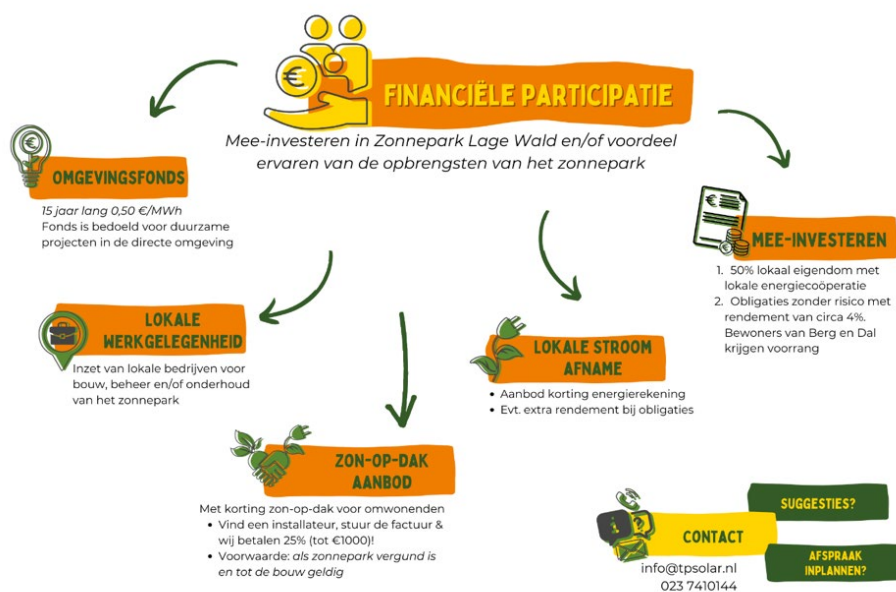
Inwoners zijn door initiatiefnemer niet alleen geïnformeerd, maar ook geraadpleegd. Ook zijn zij om advies gevraagd en hebben zij kunnen meebeslissen over de uiteindelijke invulling van de ruimtelijke inpassing en lokaal eigenaarschap bij Zonnepark Lage Wald. Tijdens de start van het participatietraject in 2021 bleek dat een aantal omwonenden ontevreden waren over hoe de participatie tot aan dat moment verlopen was. Om deze reden is TPSolar met een nieuwe start begonnen door de ontwikkeling van Zonnepark Lage Wald te zien als een coproductie tussen verschillende belanghebbenden. Op deze manier zet de initiatiefnemer zich in om te komen tot een gedragen plan. Het nieuwe participatietraject heeft geleid tot meer inbreng van omwonenden, in de vorm van wensen, vragen, opmerkingen en bezwaren tegen bepaalde (onder)delen van het zonnepark. Hierdoor kwamen wij uit bij een nieuw landschappelijk ontwerp in maart 2023. Ook voor de verschillende aanpassingen in het ontwerp verwijzen wij u graag naar Resultaten planparticipatie.

FINANCIËLE PARTICIPATIE

TPSolar wil op een aantal manieren inwoners van gemeente Berg en Dal en bedrijven in de regio laten meeprofiteren van het beoogde Zonnepark Lage Wald. Het meedelen en financieel participeren wordt ingevuld door een combinatie van:

1. Mede-eigenaarschap
2. Financiële deelneming, bijvoorbeeld met aandelen of obligaties
3. Lokaal fonds
4. Omwonendenregeling
5. Bijdragen aan lokale economie door werkgelegenheid

Dit geeft de ruimte om samen met de omgeving tot passende vormen te komen. Er worden wel minimale eisen aan deze onderdelen gesteld. Zo is voor de omgeving duidelijk wat ze kunnen verwachten en is voor initiatiefnemers duidelijk wanneer een aanbod passend is. Dit was om deze reden ook een belangrijk onderdeel tijdens de participatiebijeenkomsten. Hieronder staan een aantal van de door TPSolar meest gebruikte vormen van financiële participatie, die dus ook als voorstellen terug zijn gekomen in het aanbod richting betrokken omwonenden. Daarnaast zijn de voorbeelden van financiële participatie volgens het beleid van de gemeente Berg en Dal ook meegenomen en benoemd tijdens de participatiemomenten met inwoners.

FIGUUR 5: INRICHTING VAN FINANCIËLE PARTICIPATIE BIJ ZONNEPARK LAGE WALD

Of het aanbod ook daadwerkelijk kan worden gedaan en hoe deze er in detail uit zal zien (wat zijn bijvoorbeeld de rendementen, hoeveel eigen vermogen moet er worden ingebracht, etc.) hangt af van de uiteindelijke realisatie van het beoogde Zonnepark Lage Wald. Dit is onder meer afhankelijk van het verkrijgen van een onherroepelijke omgevingsvergunning voor het plan, de benodigde aansluiting op het elektriciteitsnet en het verkrijgen van een SDE++subsidie. Zodra het park daadwerkelijk gerealiseerd wordt en hiervoor de benodigde SDE++ subsidie is verkregen, zal het onderhavige aanbod aan inwoners definitief gemaakt worden. Pas op dat moment is duidelijk hoe de definitieve businesscase van het park eruitziet en kan het aanbod aan de omgeving concreet gemaakt worden. Dit zal naar verwachting niet eerder dan in 2024 gebeuren. Dit gezegd hebbende, zullen de initiatiefnemers zich inspannen om het—nu nog vrijblijvende—aanbod ook daadwerkelijk gestand te doen. Tevens zullen met de gemeente Berg en Dal afspraken worden gemaakt over de financiële participatie

voor de omgeving. Hierdoor is verzekerd dat de omgeving financieel zal kunnen meeprofiteren van de ontwikkeling van het zonnepark. Zodra zeker is dat het zonnepark ook daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden met een SDE++-subsidie, zullen de initiatiefnemers dus verplicht zijn om de omgeving daadwerkelijk financieel mee te laten profiteren.

LOKAAL EIGENDOM: MEDE-EIGENAARSCHAP

TPSolar streeft naar een evenwichtige eigendomsverdeling waarbij gestreefd wordt naar 50% lokaal eigendom (burgers en bedrijven). Dit betekent een gedeeld eigendom en hierbij gaat het expliciet om samen en gelijkwaardig optrekken. Hierbij neemt de lokale gemeenschap of coöperatie dezelfde risico's en aanloopkosten als TPSolar die het park ontwikkelt en exploiteert. Investeren in een zonnepark is ondernemerschap. Dat vergt ook vooraf mee-investeren en risico lopen. Het gaat hierbij nogmaals om een risicodragende investering van de inwoners en bedrijven.

FINANCIËLE DEELNEMING

Mocht blijken dat mede-eigenaarschap als vorm van financiële participatie niet realiseerbaar of wenselijk is, dan biedt TPSolar mee-investeren als vorm van financiële participatie aan. Deze optie houdt in dat men na de bouw van het project financieel kan deelnemen via een platform zoals "ZonnepanelenDelen" of "Duurzaam Investeren". TPSolar heeft een samenwerking met beide platformen. Via deze investeringsplatformen zouden inwoners van Berg en Dal en de regio met voorrang kunnen investeren in 50% van Zonnepark Lage Wald en daar een (nader vast te stellen) rendement op krijgen. Deze constructie is vergelijkbaar met een obligatieregeling. De lokale participatiemogelijkheid wordt in werking gesteld nadat het zonnepark is opgeleverd en aangesloten op het net. Op deze manier lopen inwoners van de gemeente Berg en Dal geen (bouw)risico, die men bij (mede-) eigenaarschap wel draagt. Dit betekent dat de inwoners van de gemeente Berg en Dal 15 jaar lang met een laag risico financieel kunnen participeren.

Om een voorbeeld te noemen, eerder haalde TPSolar via investeringsplatform ZonnepanelenDelen.nl voor Zonnepark Lungendonk in gemeente Someren € 700.000 euro op. De inwoners van Someren kregen voorrang bij het investeren in het zonnepark. Zij hadden 14 dagen de tijd om te investeren, ook als het project in die tijd al 100% had opgehaald. Naast adverteren in bijvoorbeeld plaatselijke kranten en sociale media, was ook besloten om alle omwonenden binnen 500 meter (in totaal 49 adressen) een gratis ZonneDeel aan te bieden. Met een ZonneDeel profiteert men direct mee van de - op het zonnepark opgewekte - duurzame energie. Net als bij zonnepanelen op daken, beweegt het rendement van een ZonneDeel mee met de stroomprijs en de hoeveelheid opgewekte zonne-energie. Gemiddeld komt dit neer op rendement van 3,5%. Dit kan ook op deze manier worden ingericht voor Zonnepark Lage Wald.

LOKAAL FONDS

TPSolar streeft ernaar om een deel van de baten terug te laten vloeien naar de omgeving. Hiervoor richten wij een lokaal fonds (ook wel een omgevingsfonds genoemd) op. Dit fonds is ten behoeve van duurzame projecten in de directe omgeving van het beoogde Zonnepark Lage Wald. Gedurende de SDE-periode, zal 0,50 € per MWh opwek (ca. 5.500 euro) jaarlijks beschikbaar gesteld worden. In totaal betekent dit ca. 82.500 euro in 15 jaar.

Het omgevingsfonds is bedoeld om de bewoners uit het gebied van het zonnepark mee te laten delen in de opbrengsten van het project. Deze bestemmingen moeten een ruimtelijk en/of fysiek karakter hebben. Concreet houdt dit in dat er jaarlijks gedurende de subsidie-termijn van het zonnepark een bedrag zal worden gestort. Idealiter wordt dit fonds beheerd door een afvaardiging uit de betreffende omgeving. Dit kunnen de direct omwonenden van het zonnepark zijn en/of een belangenbehartiger van het gebied. De gemeente zal een controlerende functie hebben en ook coöperatie Energierijck kan hier een rol in spelen.

OMWONENDENREGELING: LOKAAL STROOM AFNEMEN EN KORTING OP STROOMREKENING

De groene stroom van het beoogde Zonnepark Lage Wald wordt uiteindelijk geleverd aan een groene energiemaatschappij. TPSolar hecht veel waarde aan de lokale afname van de energie van het beoogde zonnepark. Om deze reden kan er bijvoorbeeld met de groene energiemaatschappij worden afgesproken dat nieuwe klanten uit de omgeving een voordeel krijgen, zoals korting op de eerste jaarafrekening. Dit kan ook als men al klant is bij deze energiemaatschappij.

OMWONENDENREGELING: ZON-OP-DAK AANBOD

Omdat de doelstelling van gemeente Berg en Dal is om in 2030 zelf 50% van de benodigde energie op te wekken, moet er naast de ontwikkeling van zonneparken ook blijven worden ingezet op zoveel mogelijk zonnepanelen op daken. Daarom doet TPSolar aan omwonenden een voorstel voor de tegemoetkoming voor zonnepanelen op hun daken. Een gemiddelde dak installatie voor een eengezinswoning met 12 zonnepanelen kost rond de € 4.000 euro. Het voorstel houdt in dat TPSolar de omwonenden een financiële tegemoetkoming kan bieden van maximaal € 1.000 euro. Dit betekent dat wij 25% van de aanschafkosten voor onze rekening nemen. Het aanbod zal geldig zijn voor alle omwonenden van de Lagewald die vanwege hun nabijheid van het zonnepark het afgelopen jaar brieven hebben gekregen. Het aanbod zal geldig zijn vanaf het moment dat het zonnepark onherroepelijk is vergund tot en met de start van de bouw. Omdat wij het belangrijk vinden om lokale werkgelegenheid te stimuleren, vragen wij omwonenden om zelf een (lokale) installateur te zoeken die de zonnepanelen kan plaatsen. Op vertoon van de originele factuur kan de tegemoetkoming in gang worden gezet.

BIJDRAGE AAN DE LOKALE ECONOMIE: WERKGELEGENHEID

Wanneer energieprojecten worden uitgevoerd door partijen binnen de gemeente of regio, leveren ze een bijdrage aan de lokale economie. TPSolar wil daarom inventariseren of er lokale partijen en initiatieven zijn die zouden kunnen bijdragen aan de bouw, beheer en/of onderhoud van het zonnepark, en betreft deze door hen mee te laten dingen in offerteaanvragen en/of opdracht te geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden. Hierbij kan gedacht worden aan grondwerkzaamheden en wegeaanleg, hekwerkbouw, beveiliging, catering, schoonmaak bouwplaats, groeninrichting, etc. Een lokale partij zal bij een gelijke kwalitatieve en economische aanbidding altijd de voorkeur hebben. Het zonnepark staat er namelijk ongeveer 25 jaar lang. Gedurende die exploitatietermijn is het prettig om snel te kunnen schakelen met bedrijven in de buurt van het zonnepark, bijvoorbeeld voor elektrotechnische werkzaamheden of voor het bijhouden van de landschappelijke inpassing.

5. RESULTATEN PLANPARTICIPATIE

Er zijn zoals gezegd meerdere contactmomenten geweest om zoveel mogelijk inwoners, bedrijven en externe stakeholders te informeren en mee te nemen in het ontwikkelproces van Zonnepark Lage Wald. Het doel is om de omgeving aan het begin van het proces te betrekken bij keuzes over de ruimtelijke inpassing van het zonnepark en lokaal eigenaarschap. Onderstaande tabel geeft het traject aan dat doorlopen is met omwonenden, bedrijven en belangenorganisaties tot aan juli 2023.

Datum	Participatiemoment
Eind 2020/begin 2021	In kaart brengen direct omwonenden en overige omwonenden/belanghebbenden
Januari 2021	Telefonisch/mail contact gemaakt met direct omwonenden voor het inplannen van keukentafelgesprekken. Omwonende 1 & 2 - 5 januari mail contact gehad, willen beiden via de post op de hoogte gehouden worden van het plan. Omwonenden 4 & 5 – 5 januari telefonisch benaderd, keukentafelgesprek ingepland voor 11 januari. Omwonende 3 – Geen contact informatie beschikbaar.
11 januari 2021	Omwonenden 4 & 5 - Keukentafelgesprekken gehad, zie Bijlage III: Verslagen keukentafelgesprekken omwonenden. Omwonende 3 - Langs de deur geweest informatie achtergelaten en zoon van omwonende zal contact met TPSolar opnemen.
14 januari 2021	Omwonende 1 & 2 hebben via de post informatie van ons project ontvangen, zie Brief omwonenden 1 & 2.
20 januari 2021	Coöperatie Energierijk uitgenodigd voor overleg over eventuele samenwerkingsmogelijkheden.
25 januari 2021	Afspraak voor overleg Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal (WMG) en Stichting Landschap Ooijpolder-Goesbeek (SLOG) gemaakt en informatie toegezonden, zie Informatie WMG en SLOG toegezonden op 25 januari 2021.
1 februari 2021	Digitaal overleg WMG en SLOG.
24 februari 2021	Overleg energiecoöperatie Energierijk.
13 april 2021	Contact gemeente Kranenburg, Duitsland. Geïnformeerd contact gegevens uitgewisseld mochten er nog vragen zijn aan de kant van Kranenburg over project.
11 mei 2021	Overleg energiecoöperatie Energierijk.
16 juni 2021	Afstemming per mail met Waterschap Rivierlanden.
24 juni 2021	Tweede keukentafelgesprekken direct omwonenden samen met gemeente Berg en Dal, zie Gespreksverslag Omwonende 4, datum 24-6-2021.
29 juni 2021	Partneroverleg natuur en landschap Berg en Dal.
12 juli 2021	Overleg Stichting Toerisme en Recreatie Groesbeek.
14 augustus 2021	Reactie coöperatie Energierijk op samenwerking: focus op een kleinschalig initiatief dus houdt af van Zonnepark Lage Wald.
24 augustus 2021	Overleg Waterschap Rivierlanden.
Augustus 2021	Omwonende 3 – Telefonisch contact gehad met zoon, informatie over de plannen met hem gedeeld via mail.
8 september 2021	Eerste informatieavond met SolarEnergyWorks, zie Uitnodiging omwonenden Informatiebijeenkomst 8-9-2021 en Bijlage V: Verslag eerste informatieavond 8 september 2021.
14 september 2021	Raadsinformatiebijeenkomst.

19 november 2021	Brief omwonenden stand van zaken van de ontwikkeling zonnepark Lage Wald en uitnodiging om te contact met ons op te nemen. Vanwege corona is een 2 ^{de} informatiebijeenkomst niet verantwoord. Zie Informatiebrief 12 november 2021.
Week 48 in 2021	Telefonisch contact met grondeigenaren Duitsland, zie Gespreksverslagen grondeigenaren Duitsland.
18 januari 2022	Na bezoek van omwonenden aan meerdere grondeigenaren heeft TPSolar bewoners van Lagewald 13 & 17 benaderd voor keukentafelgesprekken, zie Gespreksverslag omwonenden Lagewald 13 & 17.
20 januari 2022	Reactie TPSolar op brief: "inrichtingsplan Zonnepark Lagewald" van IVN Rijk van Nijmegen, de Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen, Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal en Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek. Zie Reactie TPSolar op brief 'Inrichtingsplan Zonnepark Lagewald', januari 2022.
28 februari 2022	Informatiebrief stand van zaken voor omwonenden Zonnepark Lage Wald.
19 oktober 2022	Raadsinformatiebijeenkomst.
2 november 2022	Overleg TPSolar, gemeente en omwonenden. Zie Bijlage III: Verslag gesprek omwonenden, datum 2-11-2022.
3 november 2022	Tweede informatiebijeenkomst met gemeente, zie Uitnodiging informatiebijeenkomst 03-11-2022 en Bijlage VI: Verslag tweede informatieavond 3 november 2022.
27 december 2022	Energierijck benieuwd naar de vorderingen en na bestuurswisseling willen ze de samenwerking opnieuw verkennen.
28 januari 2023	Schouw op percelen van Lage Wald, met omwonenden, gemeente en overige geïnteresseerden, zie Uitnodiging (uitgestelde) schouw 28 januari 2023.
6 februari 2023	Overleg energiecoöperatie Energierijck.
8 maart 2023	Derde informatiebijeenkomst (inloopavond), zie Uitnodiging inloopavond 8 maart 2023 en Bijlage VII: Verslag inloopavond 8 maart 2023.
11 mei 2023	Carrousel vergadering raad Berg en Dal
18 mei 2023	Presentatie Energierijck – informeren over stand van zaken van het project en bespreken mogelijkheden tot participatie van energie coöperatie in project.
12 juli 2023	Schouw natuurverenigingen Berg en Dal bespreken landschappelijk ontwerp

GESTELDE VRAGEN

Tijdens de participatiemomenten zijn er verschillende vragen gesteld. Er is door TPSolar zoveel mogelijk geprobeerd om antwoord te geven op alle vragen. Hieronder is een overzicht opgenomen met de belangrijkste vragen en antwoorden. Omwonenden en andere geïnteresseerden hebben ook toegang tot de vragen en antwoorden op de projectpagina op de website.

Vraag	Wanneer	Antwoord
Hoe zit het met de aansluiting op het elektriciteitsnet?	Informatiebijeenkomst 8 september 2021	Zoals aangeven door wethouder Verheul is er recent in Gelderland schaarste op het elektriciteitsnet afgekondigd door netbeheerder Liander. Dit betekent dat er geen nieuwe grootschalige energieprojecten kunnen worden aangesloten. Particuliere daken of bedrijfsdaken tot 60 panelen kunnen nog wel aangesloten worden. Omdat de netaansluiting voor Zonnepark Lage Wald al in een vroeg stadium is gezekerd bij netbeheerder Liander heeft de schaarste op het elektriciteitsnet geen effect op de ontwikkeling van het zonnepark.
Wat is het rendement als men mee-investeert via de obligatielening?	Informatiebijeenkomst 8 september 2021	Bij de obligatielening investeert u een bepaald bedrag waar u jaarlijks rendement op ontvangt. Het gemiddelde rendement is rond de 4%. Dit is afhankelijk van de opwek van het zonnepark. Dit kan elk jaar fluctueren, maar het zal nooit negatief zijn. Na de looptijd van 15 jaar krijgt u uw gehele inleg weer terug. Op deze manier kunt u zonder risico (financieel) participeren in het Zonnepark Lage Wald.
Hoe wordt de landschappelijke inpassing geborgd en wordt het op de juiste manier onderhouden?	Informatiebijeenkomst 8 september 2021	Bij de ruimtelijke aanvraag voor het zonnepark bij gemeente Berg en Dal wordt er een beplantings- en beheerplan voor de landschappelijke inpassing opgesteld. Deze plannen horen bij de vergunning. Hierdoor is de initiatiefnemer verplicht om de aanplant en het onderhoud, zoals gespecificeerd in de plannen uit te voeren. Uiteraard is de groei van de landschappelijke inpassing afhankelijk van de weersomstandigheden. Voor de uitvoering van deze plannen zoeken wij altijd lokale bedrijven en/of organisaties. Bij voorkeur planten wij voor de bouw de landschappelijke inpassing rondom het zonnepark.
Hoe zit het met planschade voor de bedrijven in de buurt van het zonnepark? Zonnepark kan gevolgen hebben op de bedrijven (toekomstplannen, klandizie)	Reactie omwonenden op participatieverslag 28 oktober 2022	Een verzoek voor planschade moet ingediend worden bij de gemeente Berg en Dal. Voor iedere aanvraag dient een onafhankelijke planschadedeskundige ingeschakeld te worden. Indien van toepassing, leidt de planschaderegeling tot de toekenning van een tegemoetkoming voor de desbetreffende omwonenden en/of bedrijven. Deze zal door de initiatiefnemer voldaan worden.
In de omgevingsdialog 3.8 schrijft TPSolar dat er rekening is gehouden met het glooiende landschap en dat daarom	Reactie omwonenden op participatieverslag 28 oktober 2022	Normaal gesproken bouwen wij onze zonneparken, met de huidige generatie zonnepanelen, op 3 meter hoog. Vanwege het karakter van gebied vonden wij dit te hoog en hebben dit verlaagd naar 2 meter. Tevens hebben wij ervoor gekozen om het zonnepark niet direct aan de wegen te laten beginnen maar om hier bij de Lagewald

de panelen maar op 2 meter hoogte komen. Maar 2 meter in een glooiend landschap is dan toch alsnog veel te hoog om overheen te kijken?		en het Groenedaalsepad minimaal 15 meter afstand tot te nemen. Waarbij het zonnepark afgeschermd wordt door een haag. In het noorden van het zonnepark hebben wij gekozen voor een stevigere en hogere inpassing om het zicht meer te ontnemen op het zonnepark. Hier wordt een struweelsingel geplant. In de komende informatiebijeenkomst zullen wij tevens referentiebeelden die zijn gemaakt door een extern bureau (ROM3D) tonen.
Hoelang blijft het zonnepark staan? Een omgevingsvergunning is toch maar voor 15 jaar? En wie gaat het achteraf opruimen en betalen?	Reactie omwonenden op participatieverslag 28 oktober 2022	De overeenkomsten voor zonneparken worden aangegaan voor een periode van 25 jaar. Na deze 25 jaar wordt het zonnepark opgeruimd en krijgt het terrein haar oude bestemming/gebruik terug. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de ontwikkelaar, wij als TPSolar, zelf. Dit wordt geborgd in de anterieure overeenkomst tussen de gemeente en TPSolar. Daarnaast is dit ook geborgd in de overeenkomsten tussen TPSolar en de grondeigenaren
Hoe zit het met de schittering van de panelen naar nabij gelegen of hoger gelegen gebieden?	Informatiebijeenkomst 3 november 2022	De zonnepanelen zijn voorzien van een Anti-Reflectie Coating en geven hierdoor zeer weinig schittering. Deze coating zorgt ervoor dat het licht zoveel mogelijk in het zonnepaneel opgevangen wordt in de zonnecellen. Panelen staan gericht op het zuiden. De meeste hoger gelegen gebieden zijn ten noorden en westen van het plangebied. Door de hoek van inval van het licht zal het er voornamelijk naar de hemel gericht schittering optreden.
Wat is de capaciteit van de kabel die aangelegd gaat worden? En wat is de route die deze kabel gaat afleggen?	Informatiebijeenkomst 3 november 2022	De capaciteit van de kabel is 10.000 kW (oftewel 10 MVA) voor teruglevering van elektriciteit. Een zonnepark van deze omvang dient direct te worden aangesloten op een lokaal middenspanningsstation. Zonnepark Lage Wald zal worden aangesloten via het regelstation in Groesbeek aan de Oude Zevenheuvelenweg op het onderstation Sint Anna Molen in Nijmegen. Netbeheerder Liander bepaalt uiteindelijk de exacte route van het kabeltracé.
Hebben jullie al contact opgenomen met de brandweer voor de nooduitgangen van het zonnepark?	Informatiebijeenkomst 3 november 2022	Er zal nog overleg plaatsvinden met de brandweer om het park zo veilig mogelijk te houden. Panelen zelf zijn niet brandbaar, maar de brandweer dient overal goed bij te kunnen. Dit zal o.a. besproken worden en het park zal waar nodig op het advies van de brandweer aangepast worden.
Hoe groot wordt het zonnepark?	Informatiebijeenkomst 3 november 2022	De percelen die het plangebied vormen zijn in totaal 14,8 hectare. Binnen het hekwerk zal het zonnepark circa 10,8 hectare beslaan. De technische installatie (zonnepanelen, omvormers, transformatoren en onderhoudspaden) zal circa 5,8 hectare beslaan. In totaal zal er dus 14,8 hectare gebruikt worden voor het gehele zonnepark. Waarvan circa 4 hectare buiten het hekwerk ligt en gebruikt zal worden voor de landschappelijke inpassing van het zonnepark.

Hoe lang loopt de procedure bij de gemeente en wat is zijn de verdere stappen?	Informatiebijeenkomst 3 november 2022	De procedure is eind februari 2022 gestart. Echter de procedure is momenteel op 'pauze' gezet. Het participatie traject was nog niet afgerond en totdat dit traject is afgerond zal de procedure geen doorgang vinden. Na het afronden van het participatietraject en bij ambtelijke goedkeuring van het gehele ingediende plan, zal er een periode (een aantal weken) van wensen en bedenkingen voor de gemeenteraad zijn. Waarna het college van Burgermeester en Wethouders van gemeente Berg en Dal een beslissing zal nemen over het plan. Waarna bij goedkeuring van het college van Burgermeester en Wethouders het plan ter inzage gelegd zal worden.
Is het mogelijk om het zonnepark aan te sluiten in Duitsland?	Informatiebijeenkomst 3 november 2022	Projecten op Nederlands grondgebied moeten in Nederland aangesloten worden. De Nederlandse Electriciteitswet staat niet toe dat er over de landsgrenzen wordt aangesloten. Enkel TenneT mag via het hoogspanningsniveau verbinding maken met bijv. Duitsland.
Hoe hoog worden de panelen?	Informatiebijeenkomst 3 november 2022	De rijen zonnepanelen hebben een hoogte van 2 meter.
Is het zonnepark nog wel rendabel zonder het noordwestelijke perceel?	Inloopbijeenkomst 8 maart 2023	Naar aanleiding van de uitkomsten van de voorgaande informatiebijeenkomsten en de schouw, hebben wij het noordwestelijke perceel, in overleg met de grondeigenaar, van het plangebied weggelaten. Dit is voor de opwekking een grote klap, maar door het plangebied op andere stukken te optimaliseren, kunnen wij het zonnepark wel efficiënt en rendabel inrichten.
Waarom is het doorzicht dicht?	Inloopbijeenkomst 8 maart 2023	Gezien wij ervoor gekozen hebben om het noordwestelijke perceel te laten vervallen uit het ontwerp, moesten wij de overige percelen optimaliseren. Om deze reden hebben wij gekeken naar wat de achtergrond van de eis van het doorzicht was. Het doorzicht was geplaatst als reden de open structuren van het landschap te behouden, maar is niet als een ecologische verbindingzone ingericht. Door het afwegen van de voor- en tegenargumenten, hebben wij het besluit genomen om op de locatie van het voormalige doorzicht ook zonnepanelen te plaatsen.
Is de (patrijs)haag in de winter ook begroeid of verliest deze zijn blad?	Inloopbijeenkomst 8 maart 2023	Momenteel zitten er in de (patrijs)haag geen groenblijvende soorten. De samenstelling zal uitgebreid worden met Liguster. De Liguster is zo goed als wintergroen, enkel bij zeer strenge winters zal deze soort zijn blad verliezen. Het aandeel van liguster zal robuust zijn zodat de haag ook in de winter het zicht op de panelen zo veel als mogelijk zal verbergen.
Wat gebeurt er met de watergang die in het	Inloopbijeenkomst 8 maart 2023	Deze watergang is geen onderdeel van het zonnepark en er zal niks aan deze watergang gewijzigd worden. De

noorden van het park ligt?		watergang aan de westkant van de Lagewald is eigendom van het waterschap. Het zonnepark laat genoeg ruimte vrij voor het waterschap om deze watergang te onderhouden zoals nu ook gebeurt.
----------------------------	--	--

AANMERKINGEN, WENSEN EN IDEEËN

Naast het stellen van vragen zijn er ook verschillen op- en aanmerkingen, wensen en ideeën geuit met betrekking tot de ruimtelijke inpassing van het zonnepark en lokaal eigenaarschap. Dit gebeurde tijdens de informatiebijeenkomsten, maar ook in gesprekken met verschillende omwonenden, bedrijven en belangenorganisaties en in de diverse e-mails die zijn toegezonden. Deze zijn meegenomen in de verdere ontwikkeling van Zonnepark Lage Wald.

Wie	Wanneer	Aanmerking / wens / idee
Sovon Vogelonderzoek Nederland	29 juni 2021	Akkervogels, zoals de patrijs en veldleeuwerik, komen voor in het plangebied. Deze vogels storen zich in principe niet aan de panelen, als de ruimte ertussen voldoende groot is. Bloemblokken of bloemrijke vegetaties, hagen/struwelen, rust en veiligheid zijn belangrijk voor deze vogels. Andere adviezen voor het park zijn: overweeg delen van het park af te sluiten voor predatie, creëer bloemrijke zones en uitgekiend (maai)beheer.
Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek	29 juni 2021	Een deel van het plan voorziet in de plaatsing van zonnepanelen in een kleinschalig landschap dat grenst aan een kleinschalig landschap in Duitsland. Vanaf de Lagewald is er een fraai gezicht op het landschap, dus wij zouden graag een doorzicht zien in het ontwerp.
Omwonenden	8 september 2021	Uitkijktoren is niet gewenst.
Natuurverenigingen in Berg en Dal	15 december 2021	Passeerbaarheid voor das en kleine marterachtigen uitbreiden dan alleen maar één veld met passages. Uitmijktoren overbodig.
Natuurbalans – Limes Divergens	maart 2022	Belangrijk voor het behalen van de natuurdoelstellingen in Berg en Dal is het verschromen van de bodem, waardoor het overschot van voedingsstoffen in de bodem wordt hersteld. Hierdoor krijgen kruiden en bloemen meer kans waardoor de biodiversiteit op het zonnepark wordt vergroot. Ander beheeradvies is eerste drie jaar maaien en afvoeren, gevolgd door de optie voor periodieke drukbegrazing door schapen.
Omwonenden	3 november 2022	Hoge panelen in het noordwestelijke veld, dat een glooiend landschap is, komt veel hoger.
Omwonenden	28 januari 2023	Het gebied is gekenmerkt door een heuvelachtig landschap. Vooral in het noordwestelijke veld is er hoogteverschil te zien. Wens is om het heuvelachtige landschap in het noordwestelijke veld te ontzien.
Omwonenden	28 januari 2023	De inpassing bij het noordwestelijke veld is te hoog, zo verliest de omgeving zijn vrije uitzicht.
Omwonenden	28 januari 2023	Het gebied is gekenmerkt door een heuvelachtig landschap. Kan het zonnepark niet ingegraven worden zodat de zonnepanelen lager komen te liggen?
Omwonenden	28 januari 2023	Graag meer rekening houden met de recreatieve waarde van het gebied.
Omwonenden	28 januari 2023	We vinden het zonnepark erg groot qua schaal. Graag zouden we zien dat de grootte van het zonnepark aangepast wordt waar mogelijk.
Omwonenden	8 maart 2023	We zouden het fijn vinden als de patrijshaag in de winter ook begroeid kan blijven. Dus als het kan graag groenblijvende soorten toevoegen aan de haag.
Natuurverenigingen Berg en dal	12 juli 2023	Terugplaatsen van het doorzicht naar kleinschalig landschap in Duitsland.
Natuurverenigingen Berg en Dal	12 juli 2023	Toepassen van faunapassages over gehele plangebied

AANPASSINGEN N.A.V. PARTICIPATIETRAJECT

FLORA EN FAUNA

Naar aanleiding van de op- en aanmerkingen van de natuurverenigingen, hebben wij het eerste voorstel ontwerp aangepast aan de leefomgeving van bepaalde vogelsoorten in Berg en Dal. Wij hebben bloemblokken, bloemrijke vegetaties, keverbanken, patrijzenhagen en voldoende ruimte tussen de panelen toegevoegd om de leefomgeving van akkervogels te verbeteren in het plangebied. Zo is in het noorden van het plangebied, op de kruising van de Lagewald en het Groenendaalsepad, blijft een grote driehoek vrij van zonnepanelen. Deze driehoek is ingericht als een bloemenblok, waar akkervogels, maar ook de veldmuis, insecten en spinnen jaarrond voedsel kan vinden.

Op het advies van Sovon hebben we er in eerste instantie voor gezorgd dat de predatiedruk verlaagd wordt op het zonnepark ten behoeve van het vergroten van de overlevingskansen van de akkervogels. Sovon raadde dan ook aan om het hekwerk tot de grond te laten komen. Echter kwam vanuit andere natuurorganisaties de opmerking om in het hekwerk wel rekening te houden met passeerbaarheid van meerdere soorten (kleine) fauna. Uiteindelijk hebben we gekozen voor een hekwerk wat 10 cm boven de grond ophoudt. Daarnaast zullen er faunapassages in het hekwerk geplaatst worden.

Ook op biodiversiteits-/beheerplan is vanuit verschillende natuurverenigingen input gekomen. Belangrijk voor het behalen van de natuurdoelstellingen in Berg en Dal is het verschrompen van de bodem, waardoor het overschot van voedingsstoffen in de bodem wordt hersteld. Hierdoor krijgen kruiden en bloemen meer kans waardoor de biodiversiteit op het zonnepark wordt vergroot. Dit zullen wij in de eerste 3 jaar doen door middel van maaien en afvoeren. Na 3 jaar wordt het beheerplan in samenspraak met Natuurbalans-Limes Divergens tegen het licht gehouden worden en kijken of er elementen in het beheer aangepast dienen te worden.

Daarnaast was een grote wens van de natuurverenigingen om de instandhouding van de natuur- en landschapselementen na beëindiging van het zonnepark te waarborgen. In overleg hebben wij ervoor gekozen om in ieder geval de struweel- en houtsingel langs het plangebied te behouden na 25 jaar.

Tenslotte kwam er ook de wens vanuit de omwonenden of de patrijshaag rondom het zonnepark groenblijvend kan zijn. Dit zou zorgen voor een prettiger beeld als er over de Lagewald gereden wordt in de winter. Wij realiseren ons dat de komst van het zonnepark invloed heeft op het uitzicht en het woon- en recreatiegenot, waardoor wij liguster hebben toegevoegd in de patrijshaag. Liguster is winterhard en zorgt voor een prettiger beeld in de winter.

HOOGTE VAN DE PANELEN

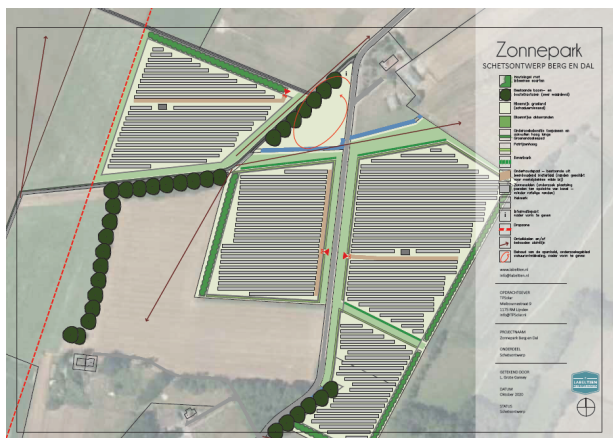
Uit verschillende participatiemomenten met omwonenden is gebleken dat er de wens was om de panelen zo laag als mogelijk te plaatsen. In eerste instantie hebben wij daarom een maximale hoogte van 2 meter aangehouden, in plaats van de normaliter gewenste 2,5 tot 3 meter. Echter hoorden wij tijdens de informatiebijeenkomsten nog regelmatig de opmerking of het ingegraven of nog meer verlaagd kon worden. Dit is echter niet mogelijk, gezien voor het behoud van de bodemkwaliteit voldoende vocht, lucht en licht voor de bodem van groot belang is. Wel hebben wij opnieuw het hoogteprofiel van de omgeving geëvalueerd, waaruit naar voren kwam dat het noordwestelijke perceel hoger gelegen is dan de rest van de percelen. Mede hierom was de weerstand voor dit noordwestelijke perceel groot, waardoor wij dit perceel weggelaten hebben. Dit is te lezen in de volgende paragraaf.

LANDSCHAPPELIJK ONTWERP

Naar aanleiding van alle vragen, opmerkingen en wensen die wij gehoord hebben op de informatiebijeenkomsten, op de schouw en als reactie op het eerdere communicatierapport, hebben wij het ontwerp van Zonnepark Lage Wald opnieuw geëvalueerd. Het grootste bezwaar zat op het noordwestelijke perceel, omdat deze dicht bij de straat Lagewald gelegen was en omdat dit deel zich op een heuvel bevond. Veel omwonenden waren niet blij met het zicht dat zij waarschijnlijk zouden hebben.

Om deze redenen hebben wij het plan aangepast naar de wensen van de omwonenden. Het noordwestelijke perceel is uit het nieuwe ontwerp weggelaten. Wel moesten hiervoor andere delen van het zonnepark-initiatief geoptimaliseerd worden, om het rendabel te houden. Hierdoor is de vrije ruimte binnen het hekwerk efficiënter ingezet waardoor de vrije ruimte tussen de zonnepanelen en het hekwerk ook ingezet is voor zonnepanelen.

Onderstaand een visuele weergave van de versies van de landschappelijke ontwerpen die aangepast zijn naar verschillende participatiemomenten (en vergroot in: Bijlage XII: Overzicht van alle landschappelijke ontwerpen).

FIGUUR 6: ONTWERP INDIENING PROJECTVOORSTEL EIND 2020

FIGUUR 7: ONTWERP AUGUSTUS 2021 NA ADVIES SOVON EN AANTAL NATUURVERENIGINGEN

FIGUUR 8: ONTWERP N.A.V. ADVIEZEN NATUURVERENIGINGEN EN NATUURBALANS-LIMES DIVERGENS (JANUARI 2022)

FIGUUR 9: ONTWERP N.A.V. VOLLEDIG PARTICIPATIETRAJECT (MAART 2023)

FIGUUR 10: DEFINITIEF ONTWERP (SEPTEMBER 2023)

6. TOEKOMSTIGE ACTIVITEITEN PARTICIPATIE

TPSolar stelt graag een vervolplanning voor verdere participatie op. Communicatie en het zorg dragen dat alle betrokkenen tijdig en volledig geïnformeerd worden blijft een belangrijk onderdeel van het participatieproces, ook na het aanvragen van een omgevingsvergunning. Daarbij borduren wij voort op de eerder ingeslagen weg, waarbij wij graag tijd maken voor het voeren van keukentafelgesprekken en het beantwoorden van vragen, wensen en/of zorgen.

Fase & Wanneer	Actie
Projectpagina met informatie over Zonnepark Lage Wald <i>Onbepaalde tijd</i>	Op de website van TPSolar is een projectpagina voor Zonnepark Lage Wald ingericht waarop omwonenden of overige geïnteresseerden alle relevante informatie kunnen vinden. Deze informatie zal gedurende periode geactualiseerd worden. Ook staan de contactgegevens van TPSolar op deze pagina vermeld. Zie: www.tpsolar.nl/lagewald
Start Wabo-procedure <i>Heden</i>	TPSolar start met de Wabo-procedure bij gemeente Berg en Dal. Na het indienen van de aanvraag van de omgevingsvergunning zullen alle betrokkenen worden geïnformeerd over het definitieve ontwerp, de publicatie via de gemeente, de rest van de procedure, etc.
Gesprekken omgeving over invulling omgevingsfonds <i>Nader te bepalen: na maart 2023</i>	TPSolar, de gemeente en/of Energierijck zullen gesprekken gaan voeren met de omgeving van Zonnepark Lage Wald over de verdere invulling van het omgevingsfonds. In deze gesprekken zal het gaan over welke inwoners geïnteresseerd zijn om deel te nemen aan het bestuur, maar ook over de besteding van het omgevingsfonds.
Gesprekken omgeving of partijen over het mee doen/participeren tijdens bouw, beheer en dergelijke <i>Nader te bepalen: na maart 2023</i>	TPSolar zal gesprekken gaan voeren met de omgeving, bedrijven in de omgeving (lokaal of regionaal) van Zonnepark Lage Wald over een bijdrage tijdens de bouw, (groen)beheer, hekwerk, beveiliging en dergelijke. In deze gesprekken zal het gaan over welke inwoners en bedrijven geïnteresseerd zijn om deel te nemen of de middelen hebben om TPSolar te helpen om zo lokaal mogelijk te werken.

SDE++

Een belangrijk onderdeel voor het realiseren van lokaal eigendom is de benodigde SDE++ subsidie. Een zonneparkproject kan namelijk niet gerealiseerd worden zonder Stimulering Duurzame Energieproductie en klimaattransitie (SDE++). Totdat deze subsidie is toegekend, is er feitelijk sprake van een hypothetisch project. Alle inzet tot aan de SDE-aanvraag is erop gericht om de haalbaarheid zo groot mogelijk te maken, bij een acceptabele inspanning/risico. Er kan één keer per jaar (vast moment in het jaar) een aanvraag voor deze SDE-subsidie worden aangevraagd. Voor een SDE-aanvraag is een omgevingsvergunning nodig. TPSolar deze voor de zomer van 2023 te verkrijgen, zodat zij SDE++ kunnen aanvragen. Dan kan er op een concrete manier verder worden gezocht naar potentiële lokale investeerders. Na het verkrijgen van de SDE++ subsidie zijn de voorwaarden om financieel deel te kunnen nemen in het zonnepark bekend.

De ontwikkeling van het zonnepark is onderverdeeld in een aantal fasen:

1. Aanvragen en verkrijgen van de vergunningen;
2. Aanvragen en verkrijgen van de SDE++ subsidie (één moment in het jaar);
3. Het voorbereiden van de netwerkaansluiting;
4. Het voorbereiden van de bouw van het park (ontwerp, aanbesteding);
5. De bouw van het park;
6. Exploitatie van het park.

LOKALE PARTICIPATIE

Parallel aan de uitvoering van deze activiteiten loopt het traject van de lokale participatie. Tijdens het gehele traject is communicatie met en het betrekken van de lokale omgeving belangrijk. Zo zal de omgeving informatiebrieven ontvangen in het geval dat er iets te melden is, of uitgenodigd worden om mee te denken bij verdere stappen in het proces.

7. BIJLAGEN

BIJLAGE I: (DIRECT) OMWONENDEN DIE INFORMATIEBRIEVEN EN UITNODIGINGEN HEBBEN ONTVANGEN

T.a.v. de bewoners van:
Boersteeg 9
6561 KW Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 9
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Boersteeg 22
6561 KX Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Boersteeg 22 A
6561 KX Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 10
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 13
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 12
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 11c
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 10 A
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 6
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 7
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Wylersbaan 14A
6561 KR Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Wylersbaan 18A
6561 KR Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Wylersbaan 18
6561 KR Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 4A
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 4
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Boersteeg 3
6561 KW Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Boersteeg 7
6561 KW Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Boersteeg 11
6561 KW Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Nimweger Str. 61a
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Nimweger Str. 61
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Nimweger Str. 59a
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Nimweger Str. 59
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 6
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 1
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 2
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Schwarzländer Weg 9
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Schwarzländer Weg 7
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 17
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 3
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 9
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 11
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 13
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 15
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 17
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 19
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Lagewald 14
6561 KV Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 5
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 7
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 21
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 23
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Hauptstraße 4
47559 Kranenburg, Duitsland

T.a.v. de bewoners van:
Haydnstraat 27
6561 EC Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Wylerbaan 55
6561 KP Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Waldgraaf 6
6561 KT Groesbeek

T.a.v. de bewoners van:
Papenbergseweg 40
6585 KW Mook

BIJLAGE II: VERSTUURDE UITNODIGINGEN EN BRIEVEN OMWONENDEN

BRIEF OMWONENDEN 1 & 2

Aan: Omwonende Lagewald -
Datum: 14-1-2021
Betreft: Informatie omtrent Zonnepark Lage Wald

Geachte mevrouw -,

Wij hebben via de mail contact gehad omtrent het plan voor een zonnepark rond de Lagewald. U heeft aangegeven graag via de post op de hoogte gehouden te worden over dit plan. Via deze brief willen wij u graag informeren over de stand van zaken en voortgang.

In de Ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019 is vastgelegd dat gemeente Berg en Dal zich conformeert aan de landelijke ambities met betrekking tot duurzame energie. De doelstelling is om 16% aan duurzame energie op te gaan wekken in 2023 en met het uiteindelijke doel om in 2040 een energie neutrale gemeente te zijn. Hiervoor zijn grootschalige initiatieven omtrent duurzame opwek, zoals bijvoorbeeld zonneparken, nodig.

Tegen deze achtergrond hebben TPSolar en de betrokken grondeigenaren eind 2020 een zonnepark- initiatief ingediend bij gemeente Berg en Dal. Dit initiatief is op 18 december gekozen door de gemeente om als pilot verder te ontwikkelen, zie bijlage I artikel Omroep Berg en Dal.

U bent voor dit project een direct omwonende, omdat uw woning op ongeveer 150 meter van de beoogde planlocatie ligt. In bijlage II vindt u het eerste schetsontwerp van het beoogde Zonnepark Lage Wald.

Ten noordoosten van uw woning zullen wij het park landschappelijk inpassen om zo het zicht op de panelen te minimaliseren. Concreet betekent dit dat er momenteel een houtsingel (die aansluit bij de bestaande boom- en houtstructuren) en een wintergroene haag aangrenzend aan uw landbouwperceel in dit schetsontwerp ingetekend staan. Graag vernemen wij uw reactie op dit eerste schetsontwerp, zodat wij de plannen samen met u kunnen verder ontwikkelen.

Voor meer informatie omtrent dit initiatief verwijzen wij u graag naar onze website. Onder het kopje nieuws is een nieuwsartikel te vinden omtrent het initiatief. Tevens kunt u op deze website meer informatie vinden over TPSolar en over zonneparken in het algemeen. Wij zijn voornemens om hier binnenkort ook een projectpagina te publiceren met relevante informatie.

Zoals afgesproken zullen wij u per brief informeren bij relevante ontwikkelingen.

Mocht u ideeën, vragen en/of opmerkingen hebben, dan kunt u ons bereiken op onderstaande contactgegevens.

Vriendelijke groet, Namens TPSolar B.V.

Rob Sirach
Projectontwikkelaar

UITNODIGING OMWONENDEN INFORMATIEBIJEENKOMST 8-9-2021

Aan: Omwonenden zonneparken
Datum: 24 augustus 2021
Betreft: Informatieavond zonnepark-initiatieven Groesbeek

Geachte heer, mevrouw,

Op woensdag 8 september a.s. organiseren TPSolar en SolarEnergyWorks een informatieavond over twee zonnepark-initiatieven in Groesbeek. Graag nodigen wij u van harte uit om hieraan deel te nemen.

De gemeenteraad van Berg en Dal heeft vorig jaar ingestemd met het document 'Ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019'. Daarin is een tussendoel gesteld om in 2023 ten minste 16% van het energieverbruik binnen de gemeente duurzaam op te wekken. Naast zonnepanelen op daken en energiebesparing, zet de gemeente ook in op grootschalige energie, zoals zonneparken. Als eerste stap heeft de gemeente besloten om medewerking te verlenen aan de ontwikkeling van pilotprojecten, waaronder Zonnepark Lage Wald (TPSolar) en Zonnepark Heikant (SolarEnergyWorks). De gemeente heeft ons verzocht om gezamenlijk op te trekken, aangezien de projecten relatief dichtbij elkaar liggen.

TPSolar werkt samen met vier grondeigenaren aan het zonnepark-initiatief Lage Wald. De afgelopen maanden hebben wij verschillende keukentafelgesprekken gevoerd met omwonenden. Ook hebben wij gesprekken gevoerd met natuur- en milieuorganisaties. Graag zouden wij nu een openbare informatieavond willen organiseren, omdat de huidige coronamaatregelen het toelaten. Tijdens deze avond informeren wij u over het zonnepark, gaan wij met u in gesprek over het ontwerp van het zonnepark en bespreken wij de mogelijkheden voor de omgeving om te participeren en te profiteren van het zonnepark.

Het coronavirus brengt momenteel nog steeds enkele uitdagingen met zich mee en wij voelen net als iedereen de verantwoordelijkheid om ons te houden aan de richtlijnen van het RIVM en de overheid. Wij hebben daarom verschillende maatregelen genomen om deze informatieavond op een veilige manier te kunnen organiseren.

- ❖ **WANNEER:** Woensdag 8 september
- ❖ **TIJD:** 19:00 – 21:30 uur
- ❖ **LOCATIE:** De Linde
- ❖ **ADRES:** Cranenburgsestraat 33
6561 AM Groesbeek
- ❖ **DOEL:** Informeren en meedenken over Zonnepark Lage Wald en
Zonnepark Heikant

Aanmelden

Als u aanwezig wilt zijn, kunt u zich aanmelden door een e-mail te sturen naar info@tpsolar.nl met in de titel "aanmelden informatieavond Groesbeek" plus uw naam en adres. Ook kunt u zich telefonisch aanmelden via 023 741 01 44. Achteraf ontvangen alle omwonenden en overige aanwezigen een uitgebreid verslag van de avond samen met de getoonde informatie.

Indien u een dubbele uitnodiging heeft ontvangen van zowel TPSolar als SolarEnergyWorks is één keer aanmelden bij één van de twee ontwikkelaars voldoende.

Wilt u meer weten?

Op www.tpsolar.nl/lagewald hebben wij een projectpagina aangemaakt met aanvullende informatie. Deze informatie zullen wij actualiseren.

Mocht u verder vragen hebben over deze bijeenkomst of over deze brief dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen. Hopelijk kunnen wij elkaar woensdagavond 8 september a.s. zien en spreken!

Met vriendelijke groet,

Connor Hendriks
Projectmanager

INFORMATIEBRIEF 12 NOVEMBER 2021

Aan: Omwonenden Zonnepark Lage Wald
Datum: Lijnden, 19 november 2021
Betreft: Stand van zaken van de ontwikkeling zonnepark Lage Wald

Geachte heer, mevrouw,

Graag willen wij u informeren over de huidige stand van zaken over de ontwikkeling van ons zonnepark Lage Wald.

Ontwerp zonnepark

In onze laatste brief dd. 13 september, hebben wij het verslag van de gehouden informatieavond op 8 september jl. met u gedeeld. Tijdens deze informatieavond hebben wij o.a. het schetsontwerp van het zonnepark laten zien. Indien u voor deze avond verhinderd was, kunt u de gehele presentatie en het verslag vinden op onze website via www.tpsolar.nl/lagewald.

In het verslag vroegen wij of u wensen, ideeën of suggesties over het ontwerp van het zonnepark had. Helaas hebben wij geen reacties hierop ontvangen. Wel zijn er via de gemeente adviezen van enkele natuurorganisaties binnengekomen op het ontwerp van het zonnepark. Naar aanleiding van deze adviezen zijn er een aantal wijzigingen aangebracht in het ontwerp. Dit aangepaste ontwerp en overige relevante informatie zijn te vinden op: www.tpsolar.nl/lagewald.

Uw inbreng geven kan nog steeds!

Mocht u nog wensen, ideeën of suggesties hebben over het ontwerp van het zonnepark of over hoe de omgeving kan participeren en meeprofiten, dan horen wij dat graag. Mocht u in een van de participatiemogelijkheden geïnteresseerd zijn of andere suggesties hebben, neem dan alstublieft contact met ons op.

Wij zijn daarnaast nog steeds op zoek naar lokale partners die mee willen werken aan het project. Denk hierbij aan het aanleggen en onderhouden van de landschappelijke inpassing, het hekwerk, grondverzet, de catering voor de bouwplaats of andere werkzaamheden rond de bouw en beheer van het zonnepark.

Procedure

Het College van B&W van de gemeente Berg en Dal heeft vastgesteld dat bij het initiatief Zonnepark Lage Wald de uitgebreide omgevingsvergunningsprocedure wordt toegepast. Voordat wij deze aanvraag formeel willen indienen hadden wij graag een tweede informatieavond georganiseerd, echter is dit in verband met de huidige Corona maatregelen niet verantwoord. Daarom via deze brief nogmaals het verzoek om te reageren op ons plan zoals hierboven beschreven. Indien gewenst, kunnen wij ook bij u langskomen om het plan en procedure te bespreken. Vervolgens zijn wij voornemens om in januari de aanvraag in te dienen.

Wilt u de informatie die wij op de website geplaatst hebben liever per e-mail of post ontvangen of wilt u een afspraak met ons inplannen om het plan en procedure te bespreken. Stuur dan een e-mail aan info@tpsolar.nl of neem telefonisch contact met ons op via 023 741 01 44.

Heeft u nog andere vragen? Stuur dan een e-mail aan info@tpsolar.nl.

Met vriendelijke groet,
Namens TPSolar

Connor Hendriks
Projectmanager

INFORMATIEBRIEF 28 FEBRUARI 2022

Aan: Omwonenden Zonnepark Lage Wald
Datum: Lijnden, 28 februari 2022
Betreft: Stand van zaken van de ontwikkeling zonnepark Lage Wald

Geachte heer, mevrouw,

Eind november hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken van het Zonnepark Lage Wald. Inmiddels is de aanvraag voor de omgevingsvergunning door TPSolar in gang gezet. Met deze brief willen wij u graag verder hierover informeren.

Omgevingsvergunning aangevraagd

Om op agrarische gronden een zonnepark te kunnen realiseren, moet er worden afgeweken van het bestemmingsplan. Hiervoor moet via de gemeente een omgevingsvergunning worden aangevraagd. TPSolar heeft inmiddels alle benodigde stukken voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor Zonnepark Lage Wald bij de gemeente ingediend.

Bij een omgevingsvergunningsprocedure zal de gemeente Berg en Dal het plan toetsen op alle relevante ruimtelijke en juridische aspecten. Na de afweging van verschillende belangen wordt er door de gemeente een besluit genomen. De gemeente legt het conceptbesluit op de vergunningaanvraag altijd ter inzage. U kunt tijdens deze periode uw zienswijzen of uw bezwaren kenbaar maken. Het conceptbesluit ligt 6 weken ter inzage.

De procedure van een omgevingsvergunning duurt 4 tot 6 maanden. De exacte planning is nu nog van verschillende factoren afhankelijk. Wij zullen u in ieder geval te zijner tijd verder informeren over de planning, de inspraakperiode en andere belangrijke data.

Wilt u meer weten over Zonnepark Lage Wald?

Naar aanleiding van de vorige informatiebrief hebben wij met een aantal omwonenden gesproken. Als u met ons inhoudelijk in gesprek wilt, dan horen wij dat natuurlijk nog steeds graag. Voor de meest actuele versie van het ontwerp verwijzen wij u naar onze website: www.tpsolar.nl/lagewald.

Mocht u verder vragen hebben over deze brief of over Zonnepark Lage Wald, dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens TPSolar

Connor Hendriks
Projectmanager

UITNODIGING INFORMATIEBIJEENKOMST 03-11-2022

Aan: Omwonenden Groesbeek

Datum: dinsdag 11 oktober 2022

Betreft: Informatiebijeenkomst zonnepark-initiatief Lage Wald

Geachte heer, mevrouw,

Op 3 november organiseert TPSolar een tweede informatiebijeenkomst over het zonnepark-initiatief Lage Wald. Graag nodigen wij u van harte uit om hieraan deel te nemen.

Gemeente Berg en Dal wil in 2040 energieneutraal zijn. Om dit te behalen zet de gemeente in op energiebesparing en zonnepanelen op daken, maar ook op grootschalige duurzame energieprojecten, zoals zonneparken. In dit kader heeft de gemeenteraad van Berg en Dal in 2019 een ruimtelijke visie duurzame energieopwekking opgesteld. Naar aanleiding hiervan hebben wij, TPSolar, een plan opgesteld voor een zonnepark-initiatief ter hoogte van Lage Wald. Hierover hebben wij in september 2021 al een informatiebijeenkomst georganiseerd en sindsdien nog twee informatiebrieven opgestuurd met de laatste updates. Naar aanleiding van de informatieavond en gesprekken met de gemeente Berg en Dal en een aantal lokale natuurorganisaties hebben wij het landschappelijk ontwerp aangepast en een impressiebeeld gemaakt van de omgeving.

Graag willen wij u uitnodigen voor de tweede informatiebijeenkomst van Zonnepark Lage Wald. Tijdens deze bijeenkomst informeren wij alle omwonenden over de nieuwste ontwikkelingen rondom het zonnepark en gaan wij graag met iedereen in gesprek over het ontwerp van het zonnepark en hoe u als omgeving kan participeren en meeprofiteren. De gemeente en andere betrokken organisaties zullen deze avond ook aanwezig zijn.

❖ WANNEER:	3 november
❖ TIJD:	19:30 aanvang
❖ LOCATIE:	Herberg-Restaurant 't Zwaantje
❖ ADRES:	Groesbeekseweg 106 6585 KH, Mook
❖ DOEL:	Informeren en meedenken over Zonnepark Lage Wald
❖ VOOR WIE:	Omwonenden Berg en Dal, belangenorganisaties en overige geïnteresseerden

Aanmelden

Wij verzoeken u om zich voor deze informatiebijeenkomst aan te melden door een e-mail te sturen naar info@tpsolar.nl met in de titel "aanmelden informatiebijeenkomst Lage Wald" plus uw naam en adres. Ook kunt u zich telefonisch aanmelden via 023 741 01 44 of per post naar Melbournestraat 9, unit 7, 1175 RM Lijnden t.a.v. TPSolar.

Achteraf ontvangen zowel alle aanwezigen, als niet-aanwezigen, een verslag van de bijeenkomst samen met alle getoonde informatie.

Wilt u voor deze bijeenkomst al met ons in gesprek?

Met een aantal bewoners hebben wij al zogeheten keukentafelgesprekken gevoerd. Mocht u dit ook willen, laat het ons dan vooral weten. Dit geeft u ook de mogelijkheid om één-op-één uw zorgen, wensen of vragen ten aanzien van het zonnepark met ons te bespreken. U kunt dit bij ons aan geven door een e-mail te sturen naar info@tpsolar.nl of door telefonisch contact met ons op te nemen via 023 741 01 44.

Mocht u verder vragen hebben over deze bijeenkomst of over deze brief, dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen.

We zien en spreken u graag op 3 november a.s.

Met vriendelijke groet,

Team TPSolar

UITNODIGING (UITGESTELDE) SCHOUW 28 JANUARI 2023

Aan: Omwonenden Zonnepark Lage Wald
Datum: Donderdag 12 januari 2022
Betreft: **Uitstellen** schouw percelen zonnepark-initiatief Lage Wald

Geachte heer, mevrouw,

In december 2022 heeft u een brief van ons ontvangen over een schouw op de percelen van zonnepark-initiatief Lage Wald die wij voornemens waren te organiseren op zaterdag 14 januari aanstaande. Helaas is de weersvoorspelling erg slecht voor zaterdag 14 januari, door veel neerslag en harde wind. Om deze reden en in overleg met de gemeente Berg en Dal gaat **de schouw op zaterdag 14 januari niet door**. Graag willen wij onze excuses aanbieden voor het ongemak.

Graag willen wij u uitnodigen voor de schouw van het beoogde Zonnepark Lage Wald op zaterdag 28 januari a.s.

- ❖ **WANNEER:** Zaterdag 28 januari 2023
- ❖ **AANVANGSTIJD:** 14:00 uur
- ❖ **LOCATIE:** Wandelpad tussen noordelijke percelen: zie afbeelding achterzijde
- ❖ **DOEL:** Percelen bewandelen, informeren, meedenken en meekijken met Zonnepark Lage Wald
- ❖ **VOOR WIE:** Omwonenden Berg en Dal, belangenorganisaties en overige geïnteresseerden

Aanmelden

Wij verzoeken u om zich voor deze informatiebijeenkomst aan te melden door een e-mail te sturen naar info@tpsolar.nl met in de titel "aanmelden schouw Lage Wald" plus uw naam en adres. Ook kunt u zich telefonisch aanmelden via 023 741 01 44 of per post naar Melbournestraat 9, unit 7, 1175 RM Lijnden t.a.v. TPSolar.

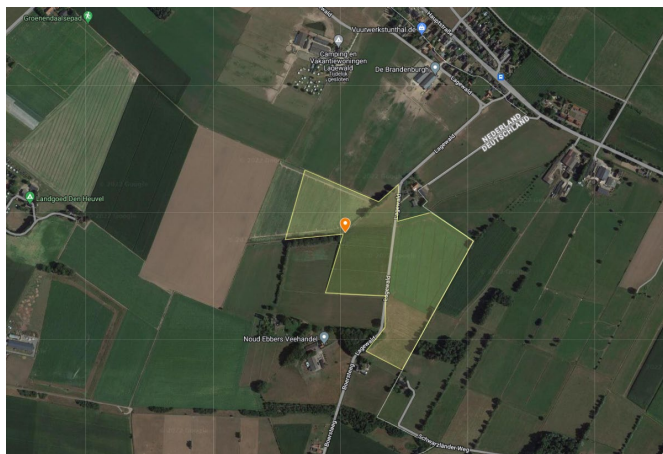
Mocht u verder vragen hebben over de schouw of over deze brief, dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen. Daarnaast kunt u op onze website www.tpsolar.nl/lagewald meer informatie vinden over het zonnepark-initiatief.

Graag zien en spreken wij u op zaterdag 28 januari.

Met vriendelijke groet,

Team TPSolar

Locatie schouw

Gele marking weergeeft het ontwerp van het zonnepark, de oranje stip geeft de locatie van de schouw aan.

UITNODIGING INLOOPAVOND 8 MAART 2023

Aan: Omwonenden Groesbeek
Datum: woensdag 15 februari 2023
Betreft: Inloopbijeenkomst zonnepark-initiatief Lage Wald

Geachte heer, mevrouw,

Op 8 maart a.s. organiseert TPSolar een inloopbijeenkomst over het zonnepark-initiatief Lage Wald. Graag nodigen wij u van harte uit om deze avond bij te wonen. Tijdens de eerder gehouden informatiebijeenkomsten, gesprekken met lokale natuurorganisaties en de schouw op 28 januari jl. hebben wij naar u geluisterd.

Tijdens de schouw kwamen vanuit omwonenden een aantal bezwaren, wensen en ideeën naar voren:

- ❖ Ontzien van het heuvelachtige landschap bij voornamelijk het noordwestelijke veld;
- ❖ Te hoge inpassing bij noordwestelijke veld;
- ❖ Het aanpassen van de grootte van het zonnepark waar mogelijk;
- ❖ Rekening houden met recreatieve waarde van het gebied;
- ❖ Ingraven van het zonnepark zodat de zonnepanelen lager komen te liggen.

Graag willen wij u uitnodigen voor de inloopbijeenkomst van Zonnepark Lage Wald. Tijdens deze bijeenkomst informeren wij alle omwonenden over het definitieve ontwerp van het zonnepark. Naar aanleiding van de schouw zijn er aanpassingen aan het ontwerp gemaakt.

Daarnaast gaan wij graag met iedereen in gesprek over hoe u als omgeving verder financieel kan participeren en meeprofiteren. De gemeente zal deze avond ook aanwezig zijn.

- ❖ **WANNEER:** Woensdag 8 maart 2023
- ❖ **TIJD:** 19:30 aanvang
- ❖ **LOCATIE:** Schutterij Sint Hubertus De Horst-Groesbeek
- ❖ **ADRES:** Vendelierstraat 6, 6562 NB Groesbeek
- ❖ **DOEL:** Inloopbijeenkomst Zonnepark Lage Wald
- ❖ **VOOR WIE:** Omwonenden Lage Wald, belangenorganisaties en overige geïnteresseerden

Aanmelden

Wij verzoeken u om zich voor deze inloopbijeenkomst aan te melden door een e-mail te sturen naar info@tpsolar.nl met in de titel "aanmelden inloopbijeenkomst Lage Wald" plus uw naam en adres. Ook kunt u zich telefonisch aanmelden via 023 741 01 44 of per post naar Melbournestraat 9, unit 7, 1175 RM Lijnden t.a.v. TPSolar.

Achteraf ontvangen zowel alle aanwezigen, als niet-aanwezigen, een verslag van de bijeenkomst samen met alle getoonde informatie.

Wilt u voor deze bijeenkomst al met ons in gesprek?

Met een aantal bewoners hebben wij zogeheten keukentafelgesprekken gevoerd. Mocht u dit ook willen, laat het ons dan vooral weten. Dit geeft u ook de mogelijkheid om één-op-één uw zorgen, wensen of vragen ten aanzien van het zonnepark met ons te bespreken. U kunt dit bij ons aan geven door een e-mail te sturen naar info@tpsolar.nl of door telefonisch contact met ons op te nemen via 023 741 01 44.

Mocht u verder vragen hebben over deze bijeenkomst of over deze brief, dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen.

We zien en spreken u graag op 8 maart a.s.

Met vriendelijke groet,
Team TPSolar

INFORMATIEBRIEF 13 APRIL 2023

Aan: Omwonenden Berg en Dal
Datum: 13 april 2023
Betreft: Informatiebrief Zonnepark Lage Wald

Geachte heer/mevrouw,

Graag willen wij u hierbij verder informeren over ons zonnepark-initiatief Lage Wald in gemeente Berg en Dal. Afgelopen 8 maart hebben wij de inloopbijeenkomst georganiseerd, waarbij wij o.a. het definitieve ontwerp hebben getoond. Sindsdien zijn wij begonnen met de vergunningsaanvraag te vervolgen en werken we er hard aan om de SDE++ subsidie (Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie) voor de zomer aan te vragen. Wij willen u graag in deze brief informeren over deze vergunningsaanvraag en deze SDE++ aanvraag, aangezien het enigszins gewijzigd is ten opzichte van eerdere berichtgeving.

Omgevingsvergunning

Op 29 maart jl. hebben wij de aangepaste gegevens voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor Zonnepark Lage Wald ingediend. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning moeten de gemeente en de omgevingsdienst het plan toetsen op alle relevante ruimtelijke en juridische aspecten. De gemeente en TPSolar hebben samen afgesproken dat de informatieverstrekking aan de raad tegelijk zal starten met de terinzagetermijn van 6 weken voor de ruimtelijke procedure. Daarnaast is de terinzagelegging van de ruimtelijke procedure vooruitlopend op de besluitvorming van het college over de realisatie van het zonnepark. Dit besluit wordt in juni verwacht.

Na publicatie van de aanvraag in de lokale kranten kunnen zienswijzen worden gegeven op het plan. Wie een zienswijze heeft tegen de plannen kan dit schriftelijk aangeven bij de gemeente. De inzagetermijn voor zienswijzen zal plaatsvinden vanaf ca. eind april tot begin juni. Dit kan schriftelijk en mondeling. De zienswijzentermijn bedraagt 6 weken. De volledige kennisgeving plaatst de gemeente op www.officielebekendmakingen.nl en op de website van de gemeente. Ook in De Rozet plaatst de gemeente een korte samenvatting van de kennisgeving.

SDE++-subsidie aanvraag

De reden dat de termijnen voor de gemeenteraad en de ruimtelijke procedure in dezelfde periode plaatsvinden is zodat de SDE++ subsidie aangevraagd kan worden vanaf 6 juni t/m 6 juli 2023. Deze subsidie is nodig om het project te kunnen realiseren. Nadat deze is toegekend kan pas gestart worden met de voorbereidingen voor de financiering en de bouw. Wij hopen in 2024/2025 te kunnen starten met de bouw van het zonnepark. Wij houden u uiteraard op de hoogte van de voortgang en relevante ontwikkelingen.

Voor meer informatie over het zonnepark, kunt u terecht op www.tpsolar.nl. Mocht u vragen hebben over deze brief, dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen via info@tpsolar.nl of 023 741 01 44.

Vertrouwende u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,

Team TPSolar

INFORMATIEBRIEF 30 JUNI 2023

Aan: Omwonenden Berg en Dal
Datum: 30 juni 2023
Betreft: Informatiebrief Zonnepark Lage Wald

Geachte heer/mevrouw,

Graag willen wij u hierbij verder informeren over ons zonnepark-initiatief Lage Wald in gemeente Berg en Dal. Afgelopen 13 april heeft u van ons een informatiebrief ontvangen waarin wij u op hoogte hebben gebracht over het proces van de omgevingsvergunning en de SDE++ subsidie (Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie) aanvraag. Wij willen u graag in deze brief informeren over het verloop van de vergunningsaanvraag.

Omgevingsvergunning

Op 29 maart jl. hebben wij de aangepaste stukken voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor Zonnepark Lage Wald ingediend. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning moeten de gemeente en de omgevingsdienst het plan toetsen op alle relevante ruimtelijke en juridische aspecten. Afgelopen 2 maanden heeft er nog afstemming met de omgevingsdienst en brandweer plaatsgevonden. Hierdoor heeft het proces wat vertraging opgelopen. Daarnaast heeft de overheid in de tussentijd besloten om de SDE++ periode uit te stellen tot medio september.

Vanaf 30 juni 2023, is het voor iedereen mogelijk om het ontwerpbesluit in te zien. De inzage termijn zal 6 weken duren en in deze periode kan een zienswijze ingediend worden bij de gemeente Berg en Dal. De volledige kennisgeving heeft de gemeente geplaatst op www.officielebekendmakingen.nl en op de website van de gemeente. Ook in De Rozet plaatst de gemeente een korte samenvatting van de kennisgeving.

Graag willen wij u erop wijzen dat perceel *Groesbeek O 85* nog in de aankondiging van het ontwerpbesluit staat, maar deze is niet meer betrokken bij Zonnepark Lage Wald. Dit perceel blijft dus vrij van zonnepanelen. In het ontwerpbesluit zelf staat dit correct aangegeven.

Voor meer informatie over het zonnepark, kunt u terecht op www.tpsolar.nl/lagewald. Mocht u vragen hebben over deze brief, dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen via info@tpsolar.nl of 023 741 01 44.

Vertrouwende u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,

Team TPSolar

BIJLAGE III: VERSLAGEN KEUKENTAFELGESPREKKEN OMWONENDEN

GESPREKSVERSLAG OMWONENDE 5, DATUM 11-1-2021

Allereerst bedankt voor het prettige gesprek dat wij hadden op afgelopen maandag. Bij u aan de keukentafel hebben wij met elkaar gesproken over ons zonnepark-initiatief nabij jouw woning en perceel te Berg en Dal. Wij hebben gesproken over de Nederlandse energietransitie in het algemeen en over het beleid van de gemeente Berg en Dal omtrent duurzame energie.

Omdat jij de eigenaar bent van het bijna aangrenzende perceel hebben wij u toegelicht dat wij u zien als "direct belanghebbende". Ons uitgangspunt is om zonneparken te ontwikkelen in nauwe samenspraak met (direct) omwonende van onze zonneparken.

U gaf in het gesprek aan, positief tegenover ons initiatief te staan en dat je graag op de hoogte wordt gehouden via de mail over de verdere ontwikkelingen. Uw vraag over de stand van zaken t.o.v. het zonnepark tegenover u van de firma SolarEnergyWorks, zodra wij met het gemeenteverleg hebben komen wij hierop terug.

GESPREKSVERSLAG OMWONENDE 4, DATUM 11-1-2021

Allereerst bedankt voor de koffie en het gesprek dat wij hadden op afgelopen maandag. Bij jullie aan de keukentafel hebben wij met elkaar gesproken over ons zonnepark-initiatief direct grenzend aan jullie perceel te Berg en Dal. Wij hebben gesproken over de Nederlandse energietransitie in het algemeen en over het beleid van de gemeente Berg en Dal omtrent duurzame energie.

Omdat jullie de eigenaren zijn van het aangrenzende perceel met woning hebben wij toegelicht dat wij jullie zien als "direct belanghebbenden". Ons uitgangspunt is om zonneparken te ontwikkelen in nauwe samenspraak met (direct) omwonenden van onze zonneparken. Wij hebben in ons eerste ontwerp al extra afstand gehouden met het zonnepark van uw woning om zo het mogelijke ongemak te minimaliseren.

Jullie gaven tijdens het gesprek aan geen voorstander te zijn van ons initiatief, vooral ten aanzien jullie uitzicht op het potentiële zonnepark. Gedurende ons gesprek hebben jullie aangegeven dat jullie veel waarde hechten aan jullie huidige uitzicht. Daarom gaven jullie aan eventueel bezwaar te willen maken tegen ons initiatief.

GESPREKSVERSLAG OMWONENDE 4, DATUM 24-6-2021

Het is het tweede gesprek met de familie. Eerste gesprek heeft plaatsgevonden op 11 januari 2021 met Rob Sirach en Erik Wieffer.

De projectleider van gemeente Berg en Dal was ook aanwezig bij het tweede gesprek en heeft zich voorgesteld. Daarna heeft hij uitleg gegeven over het beleid van de gemeente, dat zij doelstellingen hebben voor de opwek van duurzame energie en gekozen hebben voor deze specifieke locatie als mogelijke locatie voor een zonnepark.

Tekening/Schetsontwerp nogmaals toegelicht en aangegeven dat we rekening houden met het feit dat zij op korte afstand wonen van de betreffende percelen. Hiervoor wordt o.a. de ecologische driehoek in het noorden van het project gebied niet ingericht met zonnepanelen maar voor ecologische doeleinden en wordt er ten zuiden van hun woning nog een extra 30 meter niet gebruikt als zonnepark. Hierdoor is het zonnepark op minimaal 110 meter verwijderd van de woning van de familie.

Familie geeft aan tegen het plan te zijn en dat ze vinden dat het op een andere locatie moet omdat dit het mooie Groesbeek is. Zij zullen hoogstwaarschijnlijk te zijner tijd een zienswijze gaan indienen als het plan ter inzage ligt.

De familie is niet ingegaan op de schets noch op de motivatie van de projectleider van de gemeente om het op deze locatie te doen. Hierdoor konden wij helaas geen inhoudelijke discussie voeren; de familie gaf alleen aan dat ze tegen zijn.

Duidelijk het proces en de procedures van de gemeente besproken en verteld dat er direct na de vakantie een informatieavond zal worden georganiseerd, waar zij ook voor uitgenodigd worden. Zij gaven aan dat zij daar geen behoefte aan hebben. Wilde ook geen gespreksverslag per mail ontvangen.

Zowel de projectleider als Erik Wieffer hebben aangegeven dat we het te betreuren dat we geen inhoudelijke discussie over het zonnepark kunnen hebben.

GESPREKSVERSLAGEN GRONDEIGENAREN DUITSLAND

Grondeigenaar DLD 1

Geachte heer -,

Zoals vorige week telefonisch besproken hierbij de informatie die wij gedeeld hebben:

- U heeft perceel grenzend aan ons zonnepark; daarom onze directe benadering met informatie
- Omdat u in Duitsland woonachtig bent en niet direct omwonend wordt u nu geïnformeerd
- Brief van TPSolar van half November is naar u gestuurd met update van de ontwikkeling
- Hierin staat ook de link naar het plan van het zonnepark. Het plan wordt zorgvuldig landschappelijk ingepast
- Wij zullen genoeg afstand houden (ong. 6 tot 7 meter) van de perceelgrens en landsgrens om overlast te voorkomen
- De hoogte van de panelen wordt maximaal 2 meter

U gaf aan voldoende geïnformeerd te zijn echter mocht u nog meerdere vragen hebben, kunt u ons altijd een mail sturen of bellen.

PS: mocht u deze tekst in het Duits willen ontvangen horen wij dat graag van u

Grondeigenaar DLD 2

Geachte heer

Zoals vorige week telefonisch besproken hierbij de informatie die wij gedeeld hebben:

- U heeft perceel grenzend aan ons zonnepark; daarom onze directe benadering met informatie
- Omdat u in Duitsland woonachtig bent en niet direct omwonend, wordt u nu geïnformeerd
- Brief van TPSolar van half November is naar u gestuurd met update van de ontwikkeling
- Hierin staat ook de link naar het plan van het zonnepark. Het plan wordt zorgvuldig landschappelijk ingepast
- Wij zullen genoeg afstand houden (ong. 6 tot 7 meter) van de perceelgrens en landsgrens om overlast te voorkomen
- De hoogte van de panelen wordt maximaal 2 meter
- U heeft aangegeven met u grond eventueel mee te willen doen; wij kunnen helaas geen grond op Duits grondgebied toepassen i.v.m. de SDE++ subsidieregeling
- Situatie met de fam. - besproken

U gaf aan voldoende geïnformeerd te zijn en geen problemen met het zonnepark te hebben echter mocht u nog meerdere vragen hebben, kunt u ons altijd een mail sturen of bellen.

GESPREKSVERSLAG OMWONENDEN LAGEWALD 13 & 17

Na verschillende verzoeken om goedkeuring, dan wel aanvulling, hebben wij geen reactie mogen ontvangen. Lees hieronder onze ervaring van het gesprek. Mocht er in de toekomst nog een reactie komen, dan zullen wij dit verwerken.

Beste , en ,

Zoals gisteren besproken sturen we jullie hierbij ons gespreksverslag:

- Wij hebben telefonisch contact gezocht met en naar aanleiding van bezoeken aan onze grondeigenaren en hebben vervolgens deze afspraak ingepland
- Doel van ons bezoek: jullie informeren over stand van zaken project zonnepark Lage Wald
- Daarnaast was ons doel om verder inhoudelijk in te gaan op de ontwikkeling
- Jullie hebben aangegeven om niet inhoudelijk over het zonnepark te spreken, wat wij gerespecteerd hebben
- Wij hebben het ontstaan van het zoekgebied door de gemeente Berg en Dal en inwoners besproken alsmede de daaropvolgende planvorming
- Over onze methode van communiceren zijn jullie niet tevreden; ook de gemeente zou een coördinerende rol hierin moeten spelen
- De drie brieven zijn besproken die wij naar meerdere adressen hebben gestuurd waarin wij de omgeving uitnodigen voor de informatieavond of keukentafelgesprekken
- Jullie hebben aangegeven dat dit niet de manier is en dat deze brieven geen aanleiding heeft gegeven om contact met TPSolar op te nemen of naar de informatieavond te komen

- Wij betreuren dat de Gelderlander twee keer een stuk heeft geplaatst waarin onjuiste informatie/feiten staan. TPSolar is niet vooraf gehoord
- Door de inhoud van het eerste artikel vinden jullie dat het project “door de strot wordt geduwd” Helaas is er door jullie geen contact met ons gezocht naar aanleiding van dit artikel
- Jullie hebben niets tegen de grondeigenaren en willen geen ruzie in het gebied; TPSolar bevestigt dezelfde stelling
- In jullie brief naar de gemeente zijn jullie standpunten benoemd

Graag ontvangen we jullie op- en aanmerkingen naar aanleiding van dit verslag.

Omdat we het email adres van niet hebben, graag deze mail delen.

Met vriendelijke groet,

Erik Wieffer

VERSLAG GESPREK OMWONENDEN, DATUM 2-11-2022

Vergadering:	Zonnepark Lage Wald
Datum:	2 november 2022
Aanvang:	18.30 uur
Plaats bespreking:	Gemeentehuis
Aanwezig namens gemeente:	[REDACTED]
Aanwezig namens omwonenden:	[REDACTED]
Aanwezig namens TP Solar:	Erik Wieffer, Robert van der Horst
Afwezig:	[REDACTED]
Notulist(e):	[REDACTED]
Datum volgende bespreking:	Ntb
Plaats:	
Kenmerk:	
Opmerkingen:	
Afschrift aan:	

1. Mededelingen/verslag 10 oktober jl.

Voorstelronde voor degene die nog geen kennis hebben gemaakt met elkaar. Vervolgens wordt het verslag van 10 oktober jl. besproken. Voor zover het verslag is doorgenomen zijn er geen opmerkingen. Afsproken dat eventuele opmerkingen alsnog doorgegeven kunnen worden.

2. Participatie zonnepark Lage Wald

[REDACTED] geeft een eerste toelichting op het participatietraject dat tot zover is beoordeeld. Hierbij wordt geconstateerd dat de gemeente een te afwachtende c.q. passieve rol heeft vervuld. Ofschoon dit in eerdere beleidsuitgangspunten wel zo is vastgesteld wordt nu, naar aanleiding van de evaluatie, erkend dat dit in de toekomst anders moet. [REDACTED] biedt hiervoor, vanuit de gemeente, zijn excuses aan en zegt toe dat in het vervolgtraject de gemeente nadrukkelijker een actieve rol richting omwonenden en belanghebbenden zal vervullen.

Vervolgens geeft ook Erik Wieffer aan dat het participatietraject niet op alle onderdelen goed is verlopen. Dit betreft onder andere de adressen die niet zijn aangeschreven en de verslaglegging/ gespreksverslagen die niet zijn gemaakt. Ook voor dit deel worden de excuses aangeboden. TPSolar zal het participatietraject weer oppakken en iedereen informeren c.q. met iedereen in gesprek gaan om de voorgenomen ontwikkeling te bespreken. Hierbij maakt Erik wel de kanttekening dat voor een gesprek twee partijen nodig zijn. Derhalve nodigt Erik bij deze nogmaals aan iedereen ook uit te nodigen het gesprek aan te gaan. Dan kan vervolgens gekeken worden op welke onderdelen aanpassingen zouden kunnen plaats vinden om beter tegemoet te laten komen aan de wensen van de omwonenden.

Reactie omwonenden:

Ofschoon gemeente en TP Solar erkennen dat het beter moet hebben omwonenden nog niet het vertrouwen dat dit ook direct resulteert in een beter participatietraject. Niettemin zullen omwonenden een en ander met een positieve houding beantwoorden waarbij aangetekend dat omwonenden nog steeds tegen het zonnepark zijn op Lage Wald.

3. Overige

Informatieavond 3 november

TP Solar geeft een toelichting op de informatieavond van 3 november. Hierbij wordt zoveel als mogelijk getracht de dialoog aan te gaan met de aanwezigen. Ook zullen er 3d beelden worden getoond. Inmiddels zijn er 20 aanmeldingen. In de mailinglijst zitten circa 50 adressen. Aangezien er geen overige locaties beschikbaar waren in Groesbeek is uiteindelijk gekozen voor 't Zwaantje.

█ geeft nog aan waarom de informatieavond niet hybride kan worden georganiseerd. Dit zou meer omwonenden de mogelijkheid geven om deel te nemen. Erik realiseert zich dat daarmee het bereik groter is echter dit vraagt om een technische uitwerking die niet eenvoudig is om het goed te laten verlopen.

Zon op daken:

De consequenties voor de zonnepanelen op daken naar aanleiding van het zonnepark Lage Wald wordt nog besproken. TP Solar geeft aan dat dit gescheiden aansluitingen zijn. Derhalve heeft de ontwikkeling van het zonnepark Lage Wald geen invloed op de aansluitingen van eventuele zonnepanelen op daken.

4. Reactie op het overleg en vervolg

Omwonenden geven aan content te zijn over de reactie vanuit gemeente en TP Solar. Daarbij aangetekend dat ze zich ook goed realiseren dat dit overleg er mede toe bijdraagt om het proces en de voortgang te vervolgen. Zoals al gememoreerd blijven omwonenden tegen de realisatie van het zonnepark. Hierbij wordt benadrukt dat er geen tegenstand is om zonne-energie op te wekken.

Gemeente nodigt omwonenden uit om regulier een overleg te hebben om de voortgang te bespreken. Dan kan ook tussentijds geëvalueerd worden of zaken naar behoren worden opgepakt. Vooralsnog wordt hiervan af gezien. Omwonenden willen graag zien hoe een en ander loopt en zullen naar aanleiding daarvan beoordelen hoe dit op te pakken.

Het overleg met alle omwonenden waarbij aanwezig beide wethouders is de vorige keer afgezegd om redenen dat zaken nog niet ver genoeg waren uitgezocht. Wat de gemeente betreft kan er nu een afspraak ingepland worden om een vervolg hieraan te geven. Afgesproken om dit in januari te doen. Gemeente zal data doorgeven.

5. Afspraken

Afspraak	Door	Streefdatum gereed	Afgehandeld
Gespreksverslagen opvragen bij TP Solar	█	Week van 17 oktober.	Ja
Omwonenden leveren de informatie van de enquête geanonimiseerd aan bij de gemeente.	█	Week van 17 oktober.	Ja
Gemeente zal een vervolgspraak inplannen met de omwonenden waarbij aanwezig TP Solar en de wethouder. Voorkeur voor 2, 3 of 7 november om 18.30 uur.	█	Z.s.m.	Ja
Gemeente geeft data door voor januari om een gesprek in te plannen met alle omwonenden inclusief wethouders.	█		

6. Rondvraag en sluiting

Geen.

7. Volgende vergadering

N.t.b.

BIJLAGE IV: PARTNEROVERLEG EN INPUT VAN NATUURORGANISATIES

INFORMATIE WMG EN SLOG TOEGEZONDEN OP 25 JANUARI 2021

Geachte leden WMG en SLOG,

Fijn dat we een datum en tijd hebben kunnen prikken om ons initiatief aan jullie voor te stellen.

Ik wil daarnaast alvast wat informatie met jullie delen zodat jullie iets meer weten van ons initiatief voordat wij onze videobel afspraak hebben, op 1 februari.

Wij (TPSolar) hebben samen met onze vier grondeigenaren dit plan voorbereid en ingediend bij gemeente Berg en Dal. De Gemeente heeft ons in december laten weten dat wij ons plan verder mogen ontwikkelen. Hiervoor zijn wij momenteel met de direct omwonenden van het plangebied in gesprek. Daarnaast gaan we nu ook met andere belanghebbenden zoals Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal en De Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek in gesprek om onze plannen te bespreken en waar mogelijk te verbeteren.

Het plangebied bevindt zich rond de Lagewald, waarbij de ene helft tussen de Duitse grens en de Lagewald ligt, en de andere helft aan de andere kant van de Lagewald doorkruist door het Groenedaalsepad. Zie ook het landschappelijke ontwerp in de bijlage.

Het park zal de volgende oppervlakte in hectare(ha) beslaan:

Gehele plangebied	15 ha
Zonnepark binnen het hekwerk	10,5 ha
Landschappelijke inpassing buiten hekwerk	4,5 ha
Panelenveld + installatie	5,0 ha

Daarnaast staan de panelen op **maximaal 2 meter** hoogte van de grond, en **minimaal 80 cm** van de grond in een zuidopstelling. Wij hebben voor deze hoogten gekozen omdat het een recreatief gebied is en daardoor is een hoogte van 2,5 of 3 meter niet geschikt voor deze omgeving. De minimale hoogte van 80 cm en de zuidopstelling zorgen ervoor dat de bodem genoeg, vocht, lucht en licht krijgt zodat er onder de panelen nog planten kunnen groeien. Daarnaast monteren wij de panelen niet strak tegen elkaar aan maar met een tussenruimte van 2 cm. Hierdoor valt het regenwater niet op één plek (aan de onderkant van de panelen) van de panelen af maar op meerdere plekken. Waardoor het water beter verdeeld wordt en waardoor er geen plaatselijke bodemerosie op plaatsvindt.

Vanuit de QuickScan Flora en Fauna, die wij bij elk voorstel doen om de status van de lokale biodiversiteit in kaart te brengen, is naar voren gekomen dat de planlocatie geschikt is voor **akkervogels, zoals de patrijs**. Hiervoor zal de planlocatie speciaal ingericht worden met verschillende ecologische zones die de (terug)komst van patrijzen en andere akkervogels stimuleren. Er zullen o.a. **keverbanken, bloemblokken en patrijzenhagen** worden aangelegd. Dit is in overeenstemming met het **PARTRIDGE-project**, waarin de (terug)komst van de akkervogels in de Europese Noordzee regio wordt bevorderd.

Tevens geeft Zonnepark Lage Wald ruimte voor het foerageren van dassen en andere soorten fauna. Het zonnepark bevindt zich dichtbij bestaand foerageergebied van **dassen en marterachtigen**. Door een aantal (**ecologische**) **verbindingzones** door het park te laten lopen, zie de bijlage, zorgen wij ervoor dat het beoogde zonnepark geen belemmering vormt voor het foerageren van deze soorten. Dassen foerageren vooral langs lijnvormige elementen. In het zuiden van het plangebied wordt zo'n lijnvormig element toegevoegd. De dassen kunnen via dit element foerageren van en naar de verscheidende bosjes in Nederland en Duitsland. Door ruimte te geven aan natuurontwikkeling levert het zonnepark een bredere bijdrage aan een duurzaam landschap.

Naast het stimuleren van de lokale biodiversiteit staat het behoud van de **recreatieve functie** van het gebied centraal bij het beoogde Zonnepark Lage Wald. Zo is de weg Lagewald midden door het zonnepark onderdeel van een langeafstand

fietsroute. Daarnaast leent de omgeving rondom het zonnepark zich uitstekend voor wandelaars. Om de recreatieve functie te behouden en mogelijk te versterken zijn er aantal belangrijke elementen aan het plan toegevoegd. Het idee is om **ruim 4 hectare** van het plangebied niet te gebruiken voor het plaatsen van zonnepanelen maar te gebruiken voor de landschappelijke inpassing. Zo wordt bijvoorbeeld de driehoek in het noorden van het plangebied (zie bijlage landschappelijk schetsontwerp) gebruikt voor een lokaal nader te bepalen (natuur)ontwikkeling. Indien deze driehoek niet gewenst is, kan het natuurlijk zijn agrarische functie behouden. Graag zouden we **over de invulling van deze driehoek jullie input ontvangen** zodat wij een passende functie voor dit gebied kunnen vinden.

Langs de Lagewald en het Groenedaalsepad wordt er doormiddel van **minimaal 15 meter ruimte**, afstand bewaard tot het Zonnepark Lagewald. Deze strook wordt ingezaaid als bloemrijke akkerrand en eindigt in een patrijzenhaag. Hierachter zal het hekwerk beginnen. Door de patrijzenhaag zullen het hekwerk en de panelen uit het zicht ontnomen worden. Tevens zorgen de bloemrijke akkerranden ervoor dat de openheid zo veel mogelijk behouden blijft, en zullen deze gecreëerde biotopen zoals hierboven beschreven een stimulans geven aan de lokale flora en fauna.

Wij kijken uit naar onze afspraak op 1 februari, mocht u nog vragen hebben die niet kunnen wachten kunt u mij altijd bereiken via de onderstaande contactgegevens.

Met vriendelijke groet,

Robert van der Horst

TPSolar B.V.

MAIL REACTIE VAN SLOG OP GESPREK 1 FEBRUARI 2021 EN VOORBEREIDING 29 JUNI 2021

Van: Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek <info@ooijpolder-groesbeek.nl>

Verzonden: maandag 28 juni 2021 18:25

Aan:

CC:

Onderwerp: Re: Gespreksverslag en nasturen bestanden

Dag Robert,

namens de Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek wil ik je laten weten hoe wij tegen het plan en de procedure aankijken. We hebben op 1 februari een open en vriendelijk gesprek met elkaar gehad waarvoor dank. Ik heb, net zoals de collega's van de WMG, een aantal opmerkingen gemaakt over het inrichtingsplan dat toen ter tafel lag. Anders dan in jullie verslag staat heb ik niet, en ik meen de anderen ook niet, aangegeven 'positief te staan tegenover de eerste opzet van de landschappelijke en ecologische inpassing'. Ik heb het in het midden gelaten, ook niet negatief gereageerd. Er kennis van genomen. Wel vonden wij het prettig dat er al een inrichtingsplan lag waar over nagedacht was en ruimte voor natuur en landschap in zat (dit in tegenstelling tot een andere projectontwikkelaar die ons eerder een volledig met zonnepanelen dichtgespijkerd plan voorschotelde waar helaas niets van af kon voor natuur & landschap want dan niet meer rendabel, tja).

Dus het zou fijn als het verslag op dit punt aangepast kan worden, als jullie dit verslag naar buiten toe willen gaan gebruiken.

Jullie hebben ons vervolgens uitgenodigd om actief mee te gaan denken over de ecologische invulling op een aantal punten.

Later bleek mij dat het plan op dat moment nog niet met de gemeente was besproken. Voor ons is belangrijk hoe de gemeente er tegenaan kijkt. Daarom zijn wij blij met het inschakelen van SOVON voor een deskundig advies over inrichting van zonneparken in relatie tot akkervogels. En hebben we dat af willen wachten.

Morgen wordt het plan neem ik aan verder besproken tijdens het partneroverleg natuur en landschap van de gemeente Berg en Dal, waaraan wij ook deelnemen. We zijn benieuwd.

Met vriendelijke groet,

Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek

www.ooijpolder-groesbeek.nl

REACTIE EN ADVIEZEN PARTNEROVERLEG NATUUR EN LANDSCHAP 29 JUNI 2021

Reactie SLOG

Algemene voorwaarden uit plan Heikant:

Wij hebben in zijn algemeenheid gesteld dat op sommige locaties in het buitengebied ruimte is voor een zonnepark mits het geen schade toebrengt aan natuurlijke kwaliteiten (bodem, landschap, flora en fauna), en op voorwaarde dat natuur en landschap juist een kwaliteitsimpuls wordt gegeven (winwin). Volgens ons gelden daarbij enkele belangrijke uitgangspunten:

- *het beoogde terrein grenst direct aan een ecologische verbindingszone (evz), in de ruilverkaveling aangelegd als verbinding tussen het gebied Nederrijk/Duivelsberg en het Reichswald, met de das als belangrijke doelsoort; in de evz bevindt zich een intussen een burcht en de directe omgeving fungeert als foerageergebied;*
- *de evz en de daaraan grenzende landbouwpercelen vormen nagenoeg het enige leefgebied van de patrijs in Groesbeek (dit seizoen zijn er 4 broedgevallen gesignaleerd in de evz en 3 in de omgeving); daarnaast is de omgeving van de evz het laatste leefgebied van de veldleeuwerik in het Groesbeekse deel van de gemeente; tot het afgelopen voorjaar zat de soort ook in het gebied Klein Amerika, maar is daar nu verdwenen; inventarisatiegegevens van de afgelopen jaren zijn beschikbaar; merkwaardig genoeg komt dit niet aan de orde in de i.o.v. SolarEnergyWorks gemaakte QS;*
- *in onze inspraakreactie op de zoekgebiedenkaart hebben we destijds voorgesteld een bufferzone te hanteren rond gebieden die in het Natuurnetwerk vallen. Wat SLOG betreft kunnen wij alleen instemmen met deze locatie indien:*
- *20% van de oppervlakte wordt ingericht als natuur welke na beëindiging van de contractperiode als natuur in stand wordt gehouden (kwalitatieve verplichting); NB. in de presentatie werd gesteld dat ingerichte natuurstroken na beëindiging weer worden opgeleverd als landbouwgrond; dat vinden wij volstrekt onacceptabel. Bij andere initiatieven in het land wordt gesproken over een mitigatie/compensatie van 10-20%, maar gelet op het feit dat dit project direct grenst aan een natuurgebied mag zeker worden uitgegaan van 20% (ca. 1,6 ha); deze compensatie staat dient los te staan van de inrichting van het panelenveld zelf; ook de landschapselementen zie zijn gerealiseerd in het kader van de groenblauwe diensten dienen geen onderdeel te vormen van mitigatie/compensatie;*
- *er een natuurstrook wordt aangelegd van minimaal 20 m breed over de gehele lengte van en grenzend aan de evz (= 0,8 ha); in het voorliggende plan wordt voorgesteld een hoog opgaande struweelhaag te planten direct grenzend aan de evz; zo'n haag heeft door schaduwwerking een averechtse uitwerking op de kruidenvegetatie in de evz zone en op het leefgebied van patrijs en veldleeuwerik;*
- *er geen hekwerk wordt geplaatst dat een soort als de das het fourageren belemmert; beveiliging van het terrein middels een doornhaag is effectiever als het gaat om het weren van mensen; in zonnepark 'De Kwekerij' in Hengelo is dit ook toegepast;*
- *panelen zodanig worden opgesteld dat de bodem er geen nadelige gevolgen van ondervindt;*
- *het panelenterrein aan het zicht wordt onttrokken om de inbreuk op het landschap zoveel mogelijk te beperken;*
- *er geen intensieve/permanente (schapen)begrazing plaatsvindt onder de panelen omdat dat een negatieve uitwerking heeft op een gewenste kruidenrijke vegetatie;*
- *er geen verlichting wordt opgesteld;*
- *er een biodiversiteitsbeheerplan wordt opgesteld door een vakkundig adviesbureau;*
- *er een monitoringsprotocol wordt opgesteld, incl. een nulmeting.*

Zonnepark 'Lage Wald'

Voor zover van toepassing gelden de (algemene) wensen/voorwaarden die wij bij het plan Heikant hebben geformuleerd, ook voor dit plan. Uit de presentatie valt niet op te maken welk percentage van het geheel wordt ingezet voor landschappelijke inpassing/compensatie buiten de omheiningen van de terreinen met panelen. En ook hier missen wij de toezegging dat minimaal 20% van de oppervlakte blijvend ingezet wordt voor natuur en landschap, ook na afloop van het contract. Dat zou via een kwalitatieve verplichting geregeld kunnen worden.

Een deel van het plan voorziet in de plaatsing van zonnepanelen in een kleinschalig landschap. Dit deel van het plangebied grenst aan een kleinschalig landschap in Duitsland. Vanaf de weg Lage Wald is er een fraai gezicht op dat achterliggende landschap. Met de plaatsing van zonnepanelen wordt dit gebied aan het zicht onttrokken. Dit veroorzaakt een enorme aantasting van de landschappelijke waarde en de beleevingswaarde van dit gebied. Het gaat om de zuidelijke lob van het plangebied aan de oostzijde van de weg Lagewald (zie foto hieronder). Wij zijn van mening dat dit deel vrij dient te blijven van zonnepanelen. Desgewenst kan dit deel van het perceel worden aangewend voor natuurcompensatie.

Zicht vanaf Lage Wald op zuidelijke lob

Langs de weg Lagewald wordt de aanleg van bloemenbermen voorgesteld. Dit maakt de bermstroken aantrekkelijk als foerageergebied voor tal van soorten met als gevolg een grote kans op verkeersslachtoffers. Dit geldt in het bijzonder voor uilen. Een opgaande haag zo dicht mogelijk langs de weg kan dat juist voorkomen. Wij vragen ons af of de plaatsing van kruidenrijke stroken aan beide zijden van de weg Lagewald de beste keuze is, gezien de wens om het zonnepark zoveel mogelijk in te richten ten behoeve van akkervogels zoals de patrijs. Wellicht is het beter om meer aan te sluiten bij de aanwezige patrijzenpopulatie rond de EVZ en dus deze stroken vooral aan de westzijde te situeren. Ook het aanbrengen van kruidenrijke stroken in de schaduw van opgaande houtopstanden, zoals voorgesteld aan de noordzijde van het Driesteenepad, heeft relatief weinig meerwaarde, omdat zo'n strook door beschaduwing niet goed tot ontwikkeling kan komen. Langs meerdere perceelsgrenzen, waaronder de meest westelijke perceelsgrens, wordt het zonnepark niet voldoende aan het zicht onttrokken en ontbreken plantstroken/hagen. In de presentatie werd gesuggereerd dat het gebied zowel voor grootwild (o.a. ree) als voor kleinwild (o.a. das) volledig zal worden afgesloten met rasterwerk. Daardoor worden vele hectares onttrokken aan foerageermogelijkheden voor de das. Wij zijn van mening dat het gebied toegankelijk moet blijven voor kleinwild (zie uitgangspunt en rasterkeuze zonnepark Heikant).

Reactie IVN

Van:

Verzonden: vrijdag 30 juli 2021 16:01

Aan:

CC:

Onderwerp: Fwd: reactie op plannen zonnepanelen

Hallo,

In jouw mail van 5 juli vraag jij ons om te reageren op de plannen voor zonnevelden op 3 locaties. Vooral de presentatie van locatie Crumpsestraat is nog heel globaal en zonder veel uitleg. Ik dacht dat hier de presentatie van het grote plan nabij de Zeelandsestraat zou komen, maar die heb ik niet aangetroffen en is voor ons nog geheel onduidelijk.

Graag willen wij de **reactie van het SLOG** ondersteunen, die meer nog dan wij in het gebied actief zijn en details kennen. Ik voeg die reactie in de bijlage bij. Daarbij nog enkele kanttekeningen, die mede gebaseerd zijn op onze eerste reactie op perceel Dennenkamp d.d. 9 juli 2020.

* Wij zijn niet blij met zonnepanelen op landbouwgrond maar vinden dat we wel moeten werken aan alternatieve energie. De te maken keuzes worden beschreven in de Zonneladder van Natuur en Milieu Gelderland waarbij landbouwgrond als vierde keuze genoemd wordt. <https://www.natuurenmilieugelderland.nl/nieuws/gedragscode-zon-land>. Wij hebben echter nog niets vernomen van acties van de gemeente om zonnepanelen op andere plekken meer mogelijk te maken, bv. subsidie versterking gebouwen, of locaties langs autowegen.

* Het is ook goed nog eens naar de percentages natuurstroken te kijken, zoals al in reactie van SLOG stond. In het laatste partneroverleg bleek dat er door SolarEnergyWorks en de VNC verschillend gerekend wordt. Al eerder vroegen we ook naar de overweging om onder de panelen te beregenen. (In plan Crumpsestraat zie ik een opstelling drie waar dat al zeker nodig zou zijn.)

* Wij blijven bij de voorwaarden dat er vooraf een biodiversiteitsbeheerplan en een monitoringsprotocol worden vastgesteld en daarover hebben we nog niet gehoord.

Vriendelijke groet,

namens IVN afdeling Rijk van Nijmegen, werkgroep Groen en Ruimte

Reactie Vogelwerkgroep Nijmegen

Van:

Verzonden: donderdag 29 juli 2021 11:16

Aan:

CC:

Onderwerp: zonneparken

Dag,

In de mail van 5 juli j.l. (namens gemeente Berg en Dal) zeg je dat we nog tot 31 juli kunnen reageren op de drie conceptplannen voor zonnepanelen. Dit wil ik namens de Vogelwerkgroep Nijmegen e.o. graag doen en wel als volgt. Wij sluiten ons aan bij de reactie die het SLOG dezer dagen stuurt op de plannen. Een punt willen we nog wel extra onder de aandacht brengen. In de brief van het SLOG wordt gesproken over de bestaande EVZ en de mogelijke versterking daarvan, maar dat in ieder geval belangrijk is om de EVZ niet aan te tasten. Daarbij wordt ook opgemerkt dat grotere struwelen bij de EVZ niet gewenst zijn, met name ook vanwege het effect voor akkervogels. Jullie weten dat in dezelfde omgeving vanaf 2018 al een project loopt voor patrijzen: er zijn afspraken gemaakt met agrariërs die hun land anders inrichten (bv. met speciale patrijzenstroken of keverbanken) en met tellers om de effecten op het aantal patrijzen bij te houden. Hierbij zijn daarom ook het Collectief Rivierenland en de St. Landschapsbeheer Gelderland betrokken. De betreffende tellers zijn in ieder geval niet blij met zonnepanelen in hun land en ik neem aan dat ook de agrariërs zich afvragen of dit geen effect zal hebben op het resultaat voor de patrijzen. Daarom temeer zijn de gestelde voorwaarden van groot belang (je kunt niet allerlei bestemmingen blijven stapelen!). Verdere mitigerende maatregelen moeten dus afgestemd worden conform de onderzoeksresultaten die voortkomen uit het m.n. door Sovon uitgevoerde onderzoek (zie o.a. presentatie tijdens laatste partneroverleg). Hierover hebben we eerder ook bilateraal gesproken. Overigens vinden we de lokatiekeuze weinig gelukkig maar zijn ons tegelijk bewust van het feit dat de finale afweging hiervoor op een hoger bestuursniveau genomen is (provincie). Belangen van natuur en landschap worden, mede namens de Vogelwerkgroep, door de Gelderse Natuur- en Milieufederatie genomen. Uit het voorgaande kan je afleiden dat we ons standpunt met de andere natuurorganisaties (SLOG, IVN) hebben afgestemd.

Vriendelijke groet,
namens de Vogelwerkgroep Nijmegen e.o.

Reactie WMG

Van:

Verzonden: dinsdag 27 juli 2021 16:37

Aan:

Onderwerp: Adres en zonnevelden

Dag,

Je vroeg in jouw mail kortgeleden om een reactie op de zonnevelden. De WMG zal niet een aparte reactie sturen, maar wij kunnen ons vinden in de reactie die je krijgt via het SLOG. Verder zou ik je willen vragen mij in jouw maillijst op te nemen, als vervanger van ...

Mijn emailadres vind je hierboven.

Hartelijke groet,

MEMO N.A.V. PARTNEROVERLEG NATUUR EN LANDSCHAP 29 JUNI 2021

Aan: Deelnemers partneroverleg
Datum: Lijnden, 24 september 2021
Betreft: Memo reacties partneroverleg landschap Berg en Dal 29-6-2021

Geachte natuur- en landschapsverenigingen Berg en Dal,

Naar aanleiding van het partneroverleg op 29 juni jl. en uw opgestelde adviezen hebben wij een aantal adviezen doorgevoerd. Het betreft de volgende onderstaande punten. In de bijlage treft u het meest recente ontwerp.

a. Inpassingseis natuur

Het totale plangebied beslaat ongeveer 15 hectare. Hiervan beslaat de oppervlakte van het zonneveld binnen het hekwerk ca. 10,5 hectare. Er wordt ruim 30% van het plangebied (4,5 ha) gebruikt voor landschappelijke inpassing en natuur. Hierdoor wordt ruim voldaan aan de 20% inpassingseis die gesteld wordt door de natuurverenigingen. Helaas kunnen wij niet garanderen dat de aangelegde natuur en landschappelijke inpassing in zijn geheel behouden blijft na ontmanteling van het zonneveld. Wij worden namelijk niet eigenaar van alle gronden. Het overgrote deel wordt gepacht van de agrariërs. Vanuit het huidige beleid en regelgeving wordt verplicht de gronden op te leveren in oorspronkelijke staat. Wij gaan t.z.t. in gesprek met de grondeigenaren, gemeente en provincie om te kijken of we bepaalde groenstroken kunnen behouden.

Gehele plangebied	15 hectare
Zonneveld binnen het hekwerk	10,5 hectare
Landschappelijke inpassing buiten hekwerk	4,5 hectare
Panelenveld + installatie	5 hectare

b. Onafhankelijk biodiversiteitsbeheerplan en monitoringprotocol

TPSolar staat achter het advies van de natuurverenigingen om een onafhankelijk biodiversiteitsbeheerplan en monitoringprotocol op te stellen voor zonneveld Lage Wald. Wij hebben ons voor dit plan al laten adviseren door Sovon Vogelonderzoek m.b.t. het ontwerp en het beheer van het zonneveld. Het opstellen van een onafhankelijk biodiversiteitsbeheerplan en monitoringprotocol zouden wij ook door een partij als Sovon laten doen. Door het monitorings- en beheerplan kunnen daar waar nodig de ambities en beleid continu worden aangescherpt. Zo ontstaat een cyclus waar wij, samen met een onafhankelijke partij blijven werken aan de leefomgeving. Daarnaast staan wij open voor suggesties om andere lokale partijen dit te laten uitvoeren. Hierover ontvangen wij graag uw ideeën. Kijkend naar het beheer voor het groenonderhoud in het zonneveld (onder en rondom de panelen) hebben wij de voorkeur voor drukbegrazing met schapen met de nadruk op niet continue begrazing. Hierdoor ontstaan diverse 'rommelhoekjes', dat wil zeggen dat het grasland er niet strak bij ligt, maar dat er ruimte is dat andere kruidachtige soorten kunnen uitgroeien. Hierdoor ontstaan er kansen voor akkervogels. Er zal binnen het plangebied jaarrond voedsel aangeboden worden in de vorm van zaden, granen, kevers en andere insecten. Dit zal besproken worden met de onafhankelijke partij die het biodiversiteitsbeheerplan en het monitoringsprotocol zal opstellen. Mochten er andere methodes voor het beheer hieruit voortkomen, dan zullen wij die uiteraard overwegen.

c. Hekwerk en toegang wild

Op advies van Sovon m.b.t. akkervogels op het zonneveld is het verlagen van de predatiedruk het belangrijkste element t.o.v. het vergroten van overlevingskansen van de akkervogels. Sovon raadde dan ook aan om het hekwerk tot de grond te laten komen om zo min mogelijk predatoren op het zonneveld te laten komen. Vanuit de natuurorganisaties is aangegeven dat er liever een hekwerk wordt neergezet wat wel passeerbaar is voor meerdere soorten fauna. Hierop hebben wij het ontwerp aangepast. Het hekwerk komt overal op +/- 10 cm van de grond komen en er komen in het middelste stuk zeven faunapassages. Zie ook het meegestuurde landschappelijke ontwerp.

d. Openbare weg Lagewald

Langs de openbare weg Lagewald is het ontwerp van het zonneveld aangepast. De geplande ruimtes met bloemrijk grasland zijn verplaatst naar binnen in het hekwerk en de landschappelijke patrijzenhaag zal dichter langs de Lagewald (voor het hekwerk) geplant worden. Op deze manier worden faunaverkeersslachtoffers zo veel mogelijk voorkomen en is het zonneveld + het hekwerk minder aanwezig.

e. Past niet in kleinschalig landschap

Het plangebied is met zorgvuldigheid ingepast en valt in het zoekgebied grootschalige zonnevelden van de Ruimtelijke visie duurzame opwekking van de gemeente Berg en Dal. Het respecteert het landschap door meerdere zichtlijnen te behouden en een grote ruimte vrij te houden van de technische installatie. Ook is er zorgvuldig gekeken naar de afstanden tussen de openbare ruimte en het zonneveld. Het is namelijk niet de bedoeling dat de recreant/passant zich ingeklemd voelt door het zonneveld. Er dient een mate van lucht ervaren te worden. Vanwege het glooiende landschap zal de hoogte van panelen 2 meter bedragen i.p.v. de reguliere 3 meter, waardoor men er nog overheen kan kijken.

f. Westkant van het noordelijk-westelijk deel

In het oorspronkelijke plan was de westkant van het noordelijk-westelijk deel open van landschappelijke inpassing gelaten. Uit uw advies kwam dat dit liever gesloten zou worden door inpassing. In het huidige ontwerp is dit dan ook aangepast met een meidoornhaag, zie ook het meegestuurde landschappelijke ontwerp.

Graag ontvangen wij uw ideeën over de partij met wie wij het monitoringsprotocol & biodiversiteitsbeheerplan zouden kunnen opzetten. Als u nog vragen heeft, horen wij dat natuurlijk graag.

Met vriendelijke groet,

Namens TPSolar

Connor Hendriks

Projectmanager

Namens LabelTIEN

Leontien Grote Gansey

Eigenaar

BRIEF INRICHTINGSPLAN ZONNEPARK LAGEWALD, DECEMBER 2021

Gemeente Berg en Dal
t.a.v.
Postbus 20
6560 AA Groesbeek
Groesbeek, 15 december 2021
betreft: **inrichtingsplan Zonnepark Lagewald**

Geachte heer , beste ,

Deze brief sturen wij mede namens IVN Rijk van Nijmegen, de Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en de Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal. Wij hebben kennis genomen van de memo van TP Solar d.d. 27 september 2021 die een reactie is op opmerkingen die wij in en na het partneroverleg natuur & landschap d.d. 29 juni 2021 hebben gemaakt op het inrichtingsplan voor zonnepark Lage Wald. TP Solar geeft aan een aantal aanpassingen in het plan te hebben doorgevoerd. Aan de gemeente willen we graag de volgende opmerkingen en aanbevelingen meegeven:

1. Zonder instandhouding van de aan te leggen natuur- en landschapselementen na beëindiging van het zonnepark vinden wij dit plan niet acceptabel. De gemeente zou instandhouding naar onze mening moeten afdwingen alvorens akkoord te gaan met een plan en het in procedure te nemen. De initiatiefnemer kan de instandhouding notarieel laten vastleggen middels een Kwalitatieve Verplichting die op de betreffende gronden gevestigd wordt. Te zijner tijd kan de gemeente dit doorvertalen in het omgevingsplan.
2. In de notitie 'Landschappelijke en ecologische inpassing van zonnenvelden in de gemeente Berg en Dal' wordt opgemerkt dat het in dit zoekgebied belangrijk is zichtlijnen zorgvuldig in te passen. Helaas wordt door de initiatiefnemer vooralsnog niet tegemoet gekomen aan ons voorstel tot behoud van de zichtlijn naar het kleinschalig landschap net over de rijksgrens. Plaatsing van zonnepanelen veroorzaakt hier een grote visueel-landschappelijke aantasting. Bovendien is hier aan weerszijden van de weg een groenstructuur aanwezig, onder meer van belang als migratieroute voor de fauna, o.a. reewild. Deze zuidelijke lob van het plangebied kan beter worden benut als natuurcompensatie.
3. De ecologische en landschappelijke inrichting van dit zonnepark is o.a. bedoeld voor verbetering van het leefgebied van akkervogels zoals patrijs en veldleeuwerik. Het in dit kader uitgebrachte SOVON-rapport/advies kennen we niet (behoudens een presentatie in het partneroverleg), het is niet openbaar gemaakt. Voor ons is twijfelachtig of het huidige inrichtingsplan het best haalbare is voor de akkervogels. Wat zegt SOVON hierover? Omdat TP Solar vreest voor een soort tunneleffect voor weggebruikers houdt men vast aan een zekere afstand tussen de panelen en de weg. Wel heeft men het plan zodanig aangepast dat de zgn. patrijzenhaag dichter langs de weg ligt. Een patrijzenhaag is biodiverser dan een strak geschoren haag en zal daardoor meer dieren aantrekken. Dat is langs een verharde weg juist niet gewenst. De kruidenrijke strook daarachter, tussen haag/hekwerk en panelen heeft volgens ons weinig biodiversiteitswaarde omdat het de vraag is of akkervogels (broedvogels) zich daar zullen begeven, nabij de weg. Wij denken dat het beter is om deze stroken te verplaatsen naar de westzijde van het plangebied (geschikter voor akkervogels). Ook het akkerbloemenvak met keverbank dat in de laatste versie van het inrichtingsplan pardoes midden in een panelenveld is geplaatst, heeft ons inziens weinig meerwaarde, omdat het nog maar de vraag is in hoeverre akkervogels zich tussen de panelen gaan bewegen; de ruimte die hiervoor wordt gereserveerd kan beter worden benut voor natuur buiten het panelenveld. Wij adviseren de gemeente om aan de initiatiefnemer een ecologische onderbouwing van het inrichtingsplan te vragen, in het bijzonder gericht op de akkervogels. Dit zou bijv. een beoordeling van het plan door een ter zake kundig ecooloog kunnen zijn.
4. Ook voor het opstellen van het biodiversiteits-/beheerplan en het monitoringsplan zou een deskundig bureau moeten worden ingeschakeld. Daarbij moet ook de uitgangssituatie onder de loep worden genomen. Bloemrijke graslanden ontstaan niet vanzelf, al willen de folders van zonneparkbedrijven ons vaak anders doen geloven. Wij denken dat (druk)begrazing met schapen binnen het panelenveld niet gaat leiden tot de gewenste kruidenrijke graslanden, althans niet tijdens de duur van het zonnepark. Daarvoor zijn deze landbouwpercelen simpelweg te intensief gebruikt en te zwaar bemest. De kruidenrijke stroken in de schaduw van opgaande houtopstanden, zoals ingetekend aan de noordzijde van het Driesteenepad, zijn niet erg kansrijk voor de biodiversiteit omdat ze in de schaduw liggen. Ook dit hebben we al eerder aangegeven, maar helaas is dat niet overgenomen. Wij vinden het belangrijk dat het overeengekomen biodiversiteits-/beheerplan en monitoringsplan vastgelegd worden in een overeenkomst met de gemeente. Dat schept duidelijkheid en voorkomt (hopelijk) discussies in handhavingskwesties.

5. Tenslotte nog enkele kleinere punten die ons opvielen in het plan van TP Solar. Wij vragen ons af waarom alleen de omheining van het middelste panelenveld passeerbaar wordt voor das en andere kleine marterachtigen. Dit zou voor alle velden moeten gelden, conform het uitgangspunt dat de gemeente hanteert.
Een uitkijktoren of andere 'toeristische aardigheid' vinden wij overbodig. De hoge kosten die hiermee gemoeid gaan kunnen beter worden besteed aan meer natuurcompensatie.

Met vriendelijke groet,
mede namens
IVN Rijk van Nijmegen
Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen
Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal

Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek

REACTIE TPSOLAR OP BRIEF 'INRICHTINGSPLAN ZONNEPARK LAGEWALD', JANUARI 2022

Aan: Gemeente Berg en Dal
t.a.v.
Postbus 20
6560 AA Groesbeek

CC: IVN Rijk van Nijmegen, de Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen, Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal en Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek

Lijnden, 20 januari 2022

Betreft: Reactie TPSolar op brief "inrichtingsplan Zonnepark Lagewald"

Geachte heer , beste ,

Naar aanleiding van de brief dd. 15 december jl. van de verschillende natuurverenigingen sturen wij u hierbij onze reactie op hun opmerkingen en aanbevelingen.

1. TPSolar heeft inmiddels gesproken met de gemeente, provincie en grondeigenaren over de instandhouding van de natuur en landschapselementen na beëindiging van het zonnepark. Hieruit is voortgekomen dat de nieuw aan te planten boom- en struweelsingels behouden blijven na 25 jaar. De singels die behouden blijven kunt u aflezen in het bijgevoegde landschappelijk ontwerp. Deze afspraak om een deel van de landschappelijke inpassing in stand te houden na 25 jaar zal vastgelegd worden in de anterieure overeenkomst die met de gemeente Berg en Dal zal worden gesloten. Tevens zal dit punt worden opgenomen in de omgevingsvergunning.
2. Het advies dd. 15 december jl. van de natuurverenigingen is gebaseerd op een verouderd landschappelijk ontwerp van september 2021. Tussentijds is het ontwerp op enkele punten aangepast. In het huidige ontwerp wordt een grote zichtlijn richting het kleinschalige landschap in Duitsland behouden. U kunt dit zien in de meest recente versie van het landschappelijk ontwerp. De open ruimte (vista vorm) is toegevoegd in november 2021 naar aanleiding van de adviezen van de natuurverenigingen en gemeente. **Er zijn twee opties voor deze vista, namelijk inrichten als migratieroute voor groot fauna of een hekwerk plaatsen voor het creëren van een leefgebied van akkervogels. Graag ontvangen wij hierover uw inbreng.**
3.
 - a. Het Sovon-rapport/advies is door de gemeente Berg en Dal inmiddels gedeeld met de verschillende natuurverenigingen.
 - b. Het inrichtingsplan is gebaseerd op het advies van Sovon en de adviezen/wensen die van verschillende natuurorganisaties. Enkele wensen van de natuurorganisaties en aanbevelingen van Sovon botsten met elkaar. Zo heeft Sovon geadviseerd om het hekwerk in de grond te verwerken om de predatiedruk te verkleinen en hebben de natuurorganisaties gevraagd om het hekwerk +/- 10 cm van de grond te laten beginnen. Ook was het akkerbloemenvak in het oostelijke veld een uitwerking van de adviezen van Sovon, maar dit is zoals eerder beschreven veranderd in een zichtlijn (vista-vorm) naar Duitsland.
 - c. TPSolar heeft geprobeerd de belangen van de natuurorganisaties en de aanbevelingen van Sovon zo veel mogelijk met elkaar in balans te houden. Het landschappelijke plan is momenteel dan ook niet alleen de beste uitwerking van de adviezen van Sovon, maar meer een middenweg tussen de adviezen van Sovon en de wensen van de natuurorganisaties. Daarnaast spelen ook andere belangen, zoals de wensen van omwonenden en het thema recreatie een belangrijke rol.
4. TPSolar zal een onafhankelijk bureau inschakelen om een biodiversiteitsplan en monitoringprotocol op te stellen. Uiteraard worden deze rapportages gedeeld met de verenigingen. De adviezen in punt 4 van de brief zullen worden meegenomen in het plan. Echter betreuren wij het dat de natuurverenigingen enkel beschrijven wat niet mogelijk is en dat er geen concrete oplossingen worden gegeven.

Er wordt een (half)schaduw bloemenmengsel ingezaaid in de schaduw van de opgaande houtopstanden langs het Driesteenepad. Uiteraard wordt dit ook meegenomen in het biodiversiteits-/beheerplan en monitoringsplan.

5.

- a. Vanuit de vorige notitie van de natuurverenigingen was naar voren gekomen dat het advies van Sovon om het zonnepark af te sluiten voor predatoren niet gewenst was. Tevens werd er gevraagd om een aantal faunapassages. Nu is ervoor gekozen om het hekwerk overal op 10 cm van de het maaiveld te laten beginnen. Hierdoor kunnen andere soorten fauna ook het park betreden. Tevens worden er in het middelste gedeelte een 8-tal fauna passages aangelegd om voor de grotere soorten het middelste gedeelte ook passeerbaar te maken. Dit vergroot wel de predatiedruk op de akkervogels hierdoor zullen wij niet bij alle 3 de velden faunapassages toepassen. Echter kunnen kleine zoogdieren (das en kleine marterachtigen) onder het hekwerk doorkruipen door de 10 cm ruimte onder het hekwerk.
- b. Wij dienen rekening te houden met uiteenlopende belangen. Er wordt veel gerecreëerd in de nabije omgeving van het zonnepark. Dit is daarom ook een thema waar we rekening mee dienen te houden. Bovendien zal de uitkijktoren een bescheiden karakter hebben en niet hoog worden, want dit is niet gepast op deze locatie.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Daarnaast vragen wij u vriendelijk te reageren op punt 2. Mocht u nog vragen hebben, dan horen wij dat natuurlijk graag.

Met vriendelijke groet,
Namens TPSolar

Connor Hendriks
Projectmanager

BIJLAGE V: VERSLAG EERSTE INFORMATIEAVOND 8 SEPTEMBER 2021

Aan: Omwonenden Zonnepark Lage Wald
Datum: Lijnden, 13 september 2021
Betreft: Verslag informatieavond zonnepark-initiatief Lage Wald dd. 08-09-2021

Geachte heer, mevrouw,

Hartelijk dank voor uw komst en inbreng tijdens de eerste informatiebijeenkomst van 8 september jl. over zonnepark-initiatief Lage Wald. Als u niet aanwezig was, dan leest u in deze brief het verslag van de informatieavond en een link naar de presentatie en het getoonde schetsontwerp van het plan.

De informatieavond vond plaats in Restaurant-Café De Linde in Groesbeek, gezamenlijk met SolarEnergyWorks. Voor deze bijeenkomst hadden wij alle adressen binnen 500 meter van onze zonnepark-initiatieven uitgenodigd. Ook waren andere inwoners en/of belangenorganisaties en overige geïnteresseerden welkom om de avond bij te wonen. Het doel van de avond was om aanwezigen te informeren en uit te nodigen om mee te denken over Zonnepark Lage Wald van TPSolar en Zonnepark de Heikant van SolarEnergyWorks.

De aanwezigen waren verschillende omwonenden, grondeigenaren van beiden zonnepark-initiatieven en één vertegenwoordiger van energiecoöperatie Energierijck. Wethouder Verheul en 2 ambtenaren waren namens gemeente Berg en Dal aanwezig. Vanuit TPSolar waren Erik Wieffer, Connor Hendriks en Robert van der Horst aanwezig. Landschapsarchitect Leontien Grote Gansey van LabelTIEN was ook aanwezig.

De informatieavond bestond uit 3 delen. In het eerste deel heeft Wethouder Verheul een introductie gegeven over de energiedoelstelling van gemeente Groesbeek. Ook heeft hij de totstandkoming van het zoekgebied Groesbeek besproken. Hierna heeft de wethouder de stand van zaken m.b.t. netproblematiek in de regio uitgelegd. De netbeheerders TenneT en Liander hebben recent namelijk aangegeven dat het elektriciteitsnet in Gelderland vol zit en dat nieuwe duurzame energie-initiatieven niet meer kunnen worden aangesloten. Dit heeft mogelijk effect op de zonnepark-initiatieven in gemeente Berg en Dal.

Het tweede gedeelte stond in het teken van de presentaties van de twee verschillende zonnepark-initiatieven. SolarEnergyWorks heeft als eerste haar plan Zonnepark de Heikant gepresenteerd met de focus op de landschappelijke inpassing van het beoogde zonnepark. Voor verdere informatie over de initiatiefnemer en haar initiatiefplan verwijzen wij u graag naar de website: www.solar-ew.nl.

Daarna heeft TPSolar haar plan voor zonnepark Lage Wald gepresenteerd. Erik Wieffer deed de introductie en gaf uitleg over de stand van zaken en de stappen die zijn doorlopen in het voortraject.

Keukentafelgesprekken met direct omwonenden, overleg met natuurorganisaties, Stichting Toerisme en Recreatie Groesbeek, Sovon Vogelonderzoek Nederland en gemeente Berg en Dal. Hij geeft daarbij expliciet aan dat het plan zich nog in de voorontwikkelingsfase bevindt en dat er nog geen officiële vergunningsaanvraag loopt bij gemeente Berg en Dal. Deze bijeenkomst was ook georganiseerd om wensen en bezwaren vanuit omwonenden te verzamelen en daarop het plan aan te passen.

Vervolgens heeft landschapsarchitecte van LabelTIEN de landschappelijke en ecologische inpassing van het plan gepresenteerd. Het landschappelijk ontwerp is ontworpen aan de hand van een aantal uitgangspunten:

- Behoud van de landschappelijke elementen
- Zichtlijnen
- Natuurontwikkeling
- Afstand tot omwonenden en de Lagewald
- Recreatieve kansen
- Behoud van de recreatieve ontsluitingen
- Droppingszone
- Advies Sovon met de patrijs als doelsoort

Aan de hand van het landschappelijke ontwerp zijn de verschillende elementen van het ontwerp besproken. Er worden keverbanken, patrijzenhagen, struweelhagen, houtsingels, bloemrijk grasland en een winterstoppelveldje aangeplant. Deze landschappelijke elementen zullen zowel het zicht op het zonnepark verminderen en ook het leefgebied van de patrijs en andere akkervogels vergroten.

Vervolgens zijn de recreatieve elementen van het plan besproken. Langs het Groenendaalsepad wordt een meidoornhaag aangeplant en wordt op verzoek van de gemeente een pad voor wandelaars aangelegd. Ook bevat het voorstel een uitkijktoren in het meest westelijke stukje van het park. Vanuit hier kunnen recreanten genieten van de vergezichten in de regio. Hierover ontvangen wij graag uw mening.

De landschapsarchitecte sloot af met twee impressies van aanzichten op het zonnepark. De eerste impressie gaf een beeld vanaf de Lagewald en de tweede impressie vanaf de start van het Groenendaalsepad. Deze impressies zijn ook beiden terug te zien in de presentatie.

Ter afsluiting heeft Connor Hendriks de grootte van park en de participatiemogelijkheden toegelicht. Het plangebied is in totaal 15 hectare waarvan 10,5 hectare daadwerkelijk gebruikt wordt als zonnepark. Dit gedeelte zal omringd worden door een landschappelijk ingepast hekwerk. Binnen het zonnepark zal 5 hectare grond daadwerkelijk bedekt worden met panelen, technische installaties en onderhoudspaden.

Er kan op verschillende manieren geparticipeerd worden in dit project. Zoals mee-investeren in het project middels een obligatieregeling of via de lokale energiecoöperatie Energierijk. Daarnaast wordt een omgevingsfonds opgezet van ongeveer €6.500 per jaar voor duurzaamheid gerelateerde projecten in de buurt van het zonnepark. Ook kan er met korting stroom afgenomen worden van het zonnepark.

Wij zijn daarnaast op zoek naar lokale partners die mee willen werken aan het project. Denk hierbij aan het aanleggen en onderhouden van de landschappelijke inpassing, het hekwerk, grondverzet, de catering voor de bouwplaats of andere werkzaamheden rond de bouw en beheer van het zonnepark.

Mocht u in een van de participatiemogelijkheden geïnteresseerd zijn of andere suggesties hebben, neem dan contact met ons op.

Uitgelichte vragen en/of opmerkingen

Tijdens de informatiebijeenkomst zijn er verschillende vragen gesteld. Onderstaand hebben wij voor de volledigheid een aantal van deze vragen op een rijtje gezet.

Aansluiting op het elektriciteitsnet?

Zoals aangeven door wethouder Verheul is er recent in Gelderland schaarste op het elektriciteitsnet afgekondigd door netbeheerder Liander. Dit betekent dat er geen nieuwe grootschalige energieprojecten kunnen worden aangesloten. Particuliere daken of bedrijfsdaken tot 60 panelen kunnen nog wel aangesloten worden. Omdat de netaansluiting voor Zonnepark Lage Wald al in een vroeg stadium is gezekerd bij netbeheerder Liander heeft de schaarste op het elektriciteitsnet geen effect op de ontwikkeling van het zonnepark.

Hoe groot is het plangebied precies, 18 of 15 hectare?

Het initiële plan bestond uit 18 hectare, echter ligt ongeveer 3 hectare daarvan in een droppingszone. Dit is uiteindelijk afgefallen voor het huidige plan. In de onderstaande tabel worden de verschillende oppervlakten van het plan nogmaals weergegeven.

Gehele plangebied	15 hectare
Zonnepark binnen het hekwerk	10,5 hectare
Landschappelijke inpassing buiten hekwerk	4,5 hectare
Panelenveld + installatie	5 hectare

Wat is het rendement als men mee-investeert via de obligatieregeling?

Bij de obligatieregeling investeert u een bepaald bedrag waar u jaarlijks rendement op ontvangt. Het gemiddelde rendement is rond de 4%. Dit is afhankelijk van de opwek van het zonnepark. Dit kan elk jaar fluctueren, maar het zal nooit negatief zijn. Na de looptijd van 15 jaar krijgt u uw gehele inleg weer terug. Op deze manier kunt u zonder risico (financieel) participeren in Zonnepark Lage Wald.

Hoe wordt de landschappelijke inpassing geborgd en wordt het op de juiste manier onderhouden?

Bij de ruimtelijke aanvraag voor het zonnepark bij gemeente Berg en Dal wordt er een beplantings- en beheerplan voor de landschappelijke inpassing opgesteld. Deze plannen horen bij de vergunning. Hierdoor is de initiatiefnemer verplicht om de aanplant en het onderhoud, zoals gespecificeerd in de plannen uit te voeren. Uiteraard is de groei van de landschappelijke inpassing afhankelijk van de weersomstandigheden. Voor de uitvoering van deze plannen zoeken wij altijd lokale bedrijven en/of organisaties. Bij voorkeur planten wij voor de bouw de landschappelijke inpassing rondom het zonnepark.

Documenten

Zowel de gehele presentatie, de huidige versie van het landschappelijk ontwerp en andere relevante informatie zijn te vinden op www.tpsolar.nl/lagewald.

Wilt u de documenten liever per e-mail of post ontvangen, stuur dan een e-mail aan info@tpsolar.nl of neem telefonisch contact met ons op via 023 741 01 44.

Vervolg

Mocht u wensen, ideeën of suggesties hebben over het ontwerp van het zonnepark of over hoe de omgeving kan participeren en meeprofiten, laat het ons dan vooral weten. Mocht u behoefte hebben aan een (vervolg) keukentafelgesprek, neem dan contact met ons op.

Vervolgens zullen we een tweede informatiebijeenkomst organiseren. U ontvangt te zijner tijd een uitnodiging per post of e-mail.

Heeft u nog andere vragen? Stuur dan een e-mail aan info@tpsolar.nl.

Met vriendelijke groet,
Namens TPSolar

Connor Hendriks
Projectmanager

BIJLAGE VI: VERSLAG TWEEDE INFORMATIEAVOND 3 NOVEMBER 2022

Aan: Omwonenden Berg en Dal

Datum: 11 september 2023 november 2022

Betreft: Verslag informatiebijeenkomst Zonnepark Lage Wald

Geachte heer, mevrouw,

Hartelijk dank voor uw komst en inbreng tijdens de informatiebijeenkomst van TPSolar en de gemeente Berg en Dal van 3 november jl. over het zonnepark-initiatief Lage Wald. Zowel alle aanwezigen als niet-aanwezigen ontvangen dit verslag.

Opzet

De informatiebijeenkomst vond plaats in Herberg-restaurant 't Zwaantje. Het doel van de avond was om met elkaar het gesprek aan te gaan en inbreng te verzamelen uit de directe omgeving voor het ontwerp van het zonnepark. Dit wordt ook wel 'planparticipatie' genoemd en heeft als doel om het zonnepark dermate vorm te geven dat voor de direct omwonenden (belanghebbenden) een zo acceptabel mogelijke situatie ontstaat. Alle omwonenden van het zonnepark-initiatief (42 adressen) waren daarom voor de informatiebijeenkomst uitgenodigd.

Bij binnenkomst werd aan de aanwezigen gevraagd of zij zich wilden aanmelden, zodat wij een overzicht hebben van de genodigden die aanwezig waren. Van de 42 adressen die waren uitgenodigd, waren 15 adressen vertegenwoordigd. Ook waren een aantal andere geïnteresseerde bewoners van gemeente Berg en Dal, Werkgroep Milieubeheer Groesbeek, Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek en een journalist van de Gelderlander vertegenwoordigd op de informatiebijeenkomst.

In totaal waren er tijdens de bijeenkomst circa 40 genodigden en overige geïnteresseerden aanwezig. Van TPSolar waren 4 vertegenwoordigers en een aantal betrokken grondeigenaren waren aanwezig. De informatiebijeenkomst was georganiseerd vanuit TPSolar en gemeente Berg en Dal. Wethouder Duurzaamheid Erik Weijers en wethouder Ruimtelijke Ordening Alex ten Westeneind vertegenwoordigden de gemeente. Daarnaast waren er twee carrouselleden en één raadslid aanwezig.

De informatieavond bestond uit 2 delen. Het eerste deel was voornamelijk informatief, door een plenaire presentatie met toelichting van Erik Wieffer van TPSolar en wethouder Erik Weijers van de gemeente Berg en Dal. Na deze presentatie werden foto visualisaties en 3D-beelden getoond door Myrthe van Heek van ROM3D. Naar aanleiding van deze beelden werden er een aantal vragen gesteld, die de gemeente Berg en Dal en TPSolar gezamenlijk beantwoord hebben. Onderstaand hebben wij voor de volledigheid een aantal van deze vragen op een rijtje gezet. De overige vragen kunt u terugvinden op onze website tpsolar.nl/lagewald.

- **Wat is het belang van de gemeente bij dit project en welke verhoudingen heeft de gemeente ten opzichte van TPSolar?**

Gemeente Berg en Dal heeft een doel te behalen, namelijk het realiseren van de opwek van duurzame energie binnen de gemeente conform de geldende beleidskaders. TPSolar heeft eenzelfde doel, namelijk het realiseren van de duurzame energieprojecten in Nederland. Gemeente Berg en Dal en TPSolar zijn dus een soort partner om dit gemeenschappelijke doel te behalen. Verder is er geen sprake van (financieel) belang van de gemeente in dit project. Daarnaast is gemeente Berg en Dal bevoegd gezag om de aanvraag van het zonnepark te beoordelen.

- **Wat is het effect van het zonnepark op particuliere zonnepanelen of zonnepanelen op bedrijvendaken?**

Het realiseren van Zonnepark Lage Wald zal niet concurreren met lokale zon-op-dak opstellingen. Zon-op-dak zit namelijk op het laagspanningsniveau van Liander en Zonnepark Lage Wald zal aangesloten worden op het middenspanningsniveau. Deze niveaus staan los van elkaar.

- **Wat is de huidige planning voor de bouw en aansluiting van Zonnepark Lage Wald?**

De planning is afhankelijk van het participatietraject en het eventueel daaropvolgende vergunningsverleningstraject. In het ideale scenario zou het project eind 2024 of begin 2025 gerealiseerd kunnen worden. Rond die tijd zal dan ook de aansluiting gereed kunnen zijn.

Het tweede deel van de informatiebijeenkomst was interactief. In de zaal stonden verschillende tafels met posters waar de vertegenwoordigers van TPSolar aanwezig waren om in gesprek te gaan. Hierbij werd men uitgenodigd om hun zorgen, vragen en wensen te delen. Er was een hoek ingericht voor het ontwerp en landschappelijke inpassing, en er was een hoek voor participatie bij het zonnepark.

Het ontwerp en de landschappelijke inpassing

Het ontwerp is gemaakt aan de hand van verschillende randvoorwaarden van de gemeente en de provincie. Daarnaast zijn er door Sovon Vogelonderzoek Nederland en Natuurbalans – Limes Divergens adviezen uitgegeven over het ontwerp en het beheer van het zonnepark die teruggekomen zijn in het huidige landschappelijke ontwerp. Onderstaand hebben wij voor de volledigheid een aantal van de vragen, die bij deze poster gesteld zijn, op een rijtje gezet.

- **Welke natuurelementen blijven na 25 jaar behouden en hoe zijn deze afspraken gewaarborgd?**

De natuurelementen die behouden blijven na 25 jaar zijn de houtsingel met inheemse soorten en de struweelsingel van maximaal 6 meter hoog. Deze zijn ook in de legenda van het landschappelijk ontwerp aangegeven. Deze afspraken zijn gemaakt met de natuurorganisaties die betrokken zijn bij het ontwerp, gemeente Berg en Dal en met de betreffende grondeigenaren. De afspraken worden daarnaast gewaarborgd in de overeenkomst tussen TPSolar en de grondeigenaren, en de anterieure overeenkomst die TPSolar afsluit met de gemeente.

- **Wat is de opstelling van de panelen in het ontwerp? Kan dit nog veranderen?**

De panelen op Zonnepark Lage Wald hebben een zuid opstelling, met tussenrijen van 3 meter breed. Deze opstelling is gekozen om de bodemkwaliteit te behouden door licht, water en lucht de ruimte te geven. Daarnaast is dit ook geschetst in het beleidskader van Gemeente Berg en Dal, waardoor het gegarandeerd niet nog zal veranderen in een ander ontwerp.

De participatie rondom Zonnepark Lage Wald

TPSolar realiseert zich dat het participatietraject tot dit moment niet geheel vlekkeloos is verlopen. Daarnaast zijn wij bewust dat de komst van een zonnepark mogelijk invloed kan hebben op het woongenot van omwonenden. Wij hechten dan ook groot belang aan de inspraak en komen graag tot een breed gedragen plan.

Omwonenden krijgen de kans om op twee manieren mee te participeren, namelijk via planparticipatie en financiële participatie. Omwonenden zijn door TPSolar uitgenodigd bij de participatieposter om over deze thema's na te denken. Onderstaand hebben wij voor de volledigheid een aantal van de vragen, die bij deze poster gesteld zijn, op een rijtje gezet.

- **Wie gaat het omgevingsfonds beheren en wat wordt ermee gedaan?**

Het omgevingsfonds is ingericht volgens de afspraken in het Klimaatakkoord. Hierin is een afdracht van 0,50 €/MWh opgenomen, via de NWEA-gedragscode en de gedragscode van Holland Solar. Het omgevingsfonds is bedoeld om de bewoners uit het gebied van het zonnepark mee te laten delen in de opbrengsten van het project. De bestemming van dit fonds moet een sociaal, ruimtelijk en/of fysiek karakter hebben.

Concreet houdt dit in dat er jaarlijks, gedurende de SDE++ periode van 15 jaar, een bedrag gestort zal worden door de initiatiefnemer. De besteding van het fonds wordt door de omgeving bepaald. Dit kunnen direct omwonenden van het zonnepark zijn, maar ook belangbehartigers van het gebied. Gemeente Berg en Dal en/of een lokale (energie)coöperatie zal de rol als penningmeester aannemen.

Om belangenverstrengeling te voorkomen, opereert het omgevingsfonds volledig onafhankelijk van TPSolar. Wij maken enkel jaarlijks geld over naar de rekening van het fonds.

- **Wat kunnen jullie doen voor omwonenden die graag zonnepanelen op hun dak willen?**

Wij doen een voorstel voor tegemoetkoming voor zonnepanelen op uw dak. Een gemiddelde dak installatie voor een eengezinswoning met 12 zonnepanelen kost rond de € 4.000. Het voorstel houdt in dat wij u een financiële tegemoetkoming kunnen bieden van maximaal € 1.000. Dit betekent dat wij circa 25% van de aanschafkosten voor onze rekening nemen.

Indien u interesse heeft om hieraan mee te doen, vragen wij u om zelf een (lokale) installateur te zoeken die de zonnepanelen op uw dak zal gaan plaatsen. Het éénmalige bedrag ontvangt u van ons nadat de panelen geïnstalleerd zijn. Om in aanmerking te komen voor deze tegemoetkoming, verzoeken wij u de originele factuur (inclusief foto van de geïnstalleerde panelen op uw dak) naar ons toe te sturen.

Voorwaarden

Dit aanbod geldt voor alle omwonenden binnen een straal van 500 meter rondom het aan te leggen zonnepark. Het aanbod is geldig vanaf het moment dat het zonnepark onherroepelijk vergund is tot en met de start van de bouw.

Vervolg

In de maanden november en december gaan wij aan de slag met het verder uitwerken van het landschappelijk ontwerp en de participatiemogelijkheden van Zonnepark Lage Wald. Graag nodigen wij u uit om hierover met ons mee te denken. Mocht u zorgen, vragen en/of wensen hebben over het ontwerp van het zonnepark of over hoe de omgeving kan participeren en meeprofiten, laat het ons dan vooral weten!

U kunt **tot eind dit jaar** uw zorgen, vragen en/of wensen bij ons kenbaar maken door een e-mail te sturen aan info@tpsolar.nl. Graag gaan we met u in (vervolg)gesprek, mocht u hier behoefte aan hebben kunt u dit ook aangeven in uw e-mail.

Daarnaast zijn wij voornemens om in december een schouw te organiseren op de percelen van het beoogde zonnepark. Zo kunnen wij samen met u op locatie over de invulling van het zonnepark praten. Meer informatie hierover volgt!

Het aangepaste ontwerp van het zonnepark willen wij vervolgens graag in januari aan u presenteren in een vergelijkbare setting als afgelopen informatiebijeenkomst. U ontvangt eind december van ons een uitnodiging voor deze bijeenkomst.

Documenten

Zowel de gehele presentatie, de posters zoals getoond op de informatiebijeenkomst, het ontwerp, dit verslag, de gestelde vragen tijdens de informatiebijeenkomst en de antwoorden daarop, de foto visualisatie van ROM3D en andere relevante informatie zijn te vinden op www.tpsolar.nl/lagewald.

Wilt u de bovenstaande documenten liever per e-mail of post ontvangen, stuur dan een e-mail aan info@tpsolar.nl of neem telefonisch contact met ons op via 023 741 01 44.

Tot slot

Mocht u verder vragen hebben over deze bijeenkomst of over dit verslag dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen. Heeft u aanvullingen op dit verslag, dan kunt u dit per e-mail bij ons aangeven.

Heeft u nog andere vragen of wilt u een keukentafelgesprek inplannen? Stuur dan een e-mail aan info@tpsolar.nl.
Met vriendelijke groet,

Team TPSolar

BIJLAGE VII: VERSLAG INLOOPAVOND 8 MAART 2023

TPSolar Nederland B.V.
Melbournestraat 9
1175 RM Lijnden

E: info@tpsolar.nl
T: 023 741 01 44
KvK: 66965462
www.tpsolar.nl

Aan: Omwonenden Berg en Dal
Datum: 11 september 2023
Betreft: Verslag informatiebijeenkomst Zonnepark Lage Wald

Geachte heer, mevrouw,

Hartelijk dank voor uw komst en inbreng tijdens de inloopbijeenkomst van 8 maart jl. over het zonnepark-initiatief Lage Wald. Zowel alle aanwezigen als niet-aanwezigen ontvangen van ons dit verslag.

Opzet

De informatiebijeenkomst vond plaats in schutterij Sint Hubertus De Horst-Groesbeek. Het doel van de avond was om het nieuwe en definitieve ontwerp te presenteren, met elkaar het gesprek aan te gaan en inbreng te verzamelen uit de directe omgeving voor de invulling van financiële participatie. Alle omwonenden van het zonnepark-initiatief (42 adressen) en andere belanghebbenden waren voor de informatiebijeenkomst uitgenodigd.

Bij binnenkomst werd aan de aanwezigen gevraagd of zij zich wilden aanmelden, zodat wij een overzicht hebben van de genodigden die aanwezig waren. Van de 42 adressen die waren uitgenodigd, waren 10 adressen vertegenwoordigd. Ook waren natuurorganisaties en energiecoöperatie Energierijk vertegenwoordigd op de informatiebijeenkomst.

In totaal waren er tijdens de bijeenkomst circa 40 genodigden en overige geïnteresseerden aanwezig. Van TPSolar waren 4 vertegenwoordigers en er waren 2 betrokken grondeigenaren aanwezig. Wethouder Duurzaamheid Erik Weijers en wethouder Ruimtelijke Ordening Alex ten Westeneind vertegenwoordigden de gemeente. Daarnaast waren er verschillende raadsleden aanwezig.

De inloopbijeenkomst was ingericht als een interactieve avond, waarbij het definitieve ontwerp op verschillende manieren gepresenteerd werd. De zaal was ingericht met drie thema's: het definitieve ontwerp werd gevisualiseerd op 5 posters, het oude ontwerp werd ter vergelijking gevisualiseerd op 1 poster, het onderwerp financiële participatie werd gevisualiseerd op 1 poster, en de 3D visualisatie gemaakt door ROM3D werd gepresenteerd op de beamer. Het was een vrije inloopavond, waarbij de vertegenwoordigers van TPSolar, de grondeigenaren en de vertegenwoordigers van de gemeente rondliepen om vragen, wensen en opmerkingen te beantwoorden. Onderstaand hebben wij voor de volledigheid een aantal van deze vragen op een rij gezet. Heeft u nog andere vragen? Stuur dan een e-mail aan info@tpsolar.nl.

- **Is het zonnepark nog wel rendabel zonder het noordwestelijke perceel?**

Naar aanleiding van de uitkomsten van de voorgaande informatiebijeenkomsten en de schouw, hebben wij het noordwestelijke perceel, in overleg met de grondeigenaar, van het plangebied weggelaten. Dit is voor de opwek een groot verlies, maar door het plangebied op andere stukken te optimaliseren, kunnen wij het zonnepark wel efficiënt en rendabel inrichten.

- **Waarom is het doorzicht aan de zuidoost kant dicht?**

Gezien wij ervoor gekozen hebben om het noordwestelijke perceel te laten vervallen uit het ontwerp, moesten wij de overige percelen optimaliseren. Om deze reden hebben wij gekeken naar wat de achtergrond van de eis van het doorzicht was. Het doorzicht was geplaatst als reden de open structuren van het landschap te behouden, maar is niet als een ecologische verbindingzone ingericht. Door het afwegen van de voor- en tegenargumenten, hebben wij het besluit genomen om op de locatie van het voormalige doorzicht ook zonnepanelen te plaatsen.

- **Is de (patrijs)haag in de winter ook begroeid of verliest deze zijn blad?**

Momenteel zitten er in de (patrijs)haag geen groenblijvende soorten. De samenstelling zal uitgebreid worden met liguster. De liguster is zo goed als wintergroen, enkel bij zeer strenge winters zal deze soort zijn blad verliezen. Het aandeel van liguster zal robuust zijn zodat de haag ook in de winter het zicht op de panelen zo veel als mogelijk zal verbergen.

- **Wat gebeurt er met de watergang die in het noorden van het park ligt?**

Deze watergang is geen onderdeel van het zonnepark, omdat het eigendom is van het waterschap. Er zal niks aan deze watergang gewijzigd worden. Het zonnepark laat genoeg ruimte vrij voor het waterschap om deze watergang te onderhouden zoals nu ook gebeurt.

- **Hoe zit het met de brandveiligheid van het zonnepark?**

In de praktijk is er een laag risico op het ontstaan van brand op het zonnepark, omdat zonnepanelen en andere technische elementen geen brandstof vormen voor een brand. Verdorde en te hoge inpassing onder de zonnepanelen kan een risico vormen. Dit wordt ondervangen door het toepassen van het juiste (groen)beheer en het zetten van de panelen op een minimale hoogte van de 80 cm.

Daarnaast worden de velden elk voorzien van een bluswatervoorziening waardoor de brandweer bij mogelijke calamiteiten adequaat kan reageren.

Situaties waarbij stukjes zonnecellen in de weide omgeving worden gevonden zoals bij stalbranden met zonnepanelen worden uitgesloten.

- **Wat is de huidige planning voor het realiseren van het zonnepark?**

De exacte planning is afhankelijk van verschillende factoren. Wij zijn voornemens om de vergunning en de SDE (stimuleringsregeling duurzame energie) subsidie aan te vragen voor de zomervakantie. In het ideale scenario zou het project dan eind 2024 of begin 2025 gerealiseerd kunnen worden. Ook de aansluiting zal rond die tijd gereed zijn.

- **Wat is het rendement als ik financieel mee participeer en hoe wordt dit bepaald?**

Bij de obligatieregeling investeert u een bepaald bedrag waar u jaarlijks rendement op ontvangt. Het gemiddelde rendement is rond de 4%. Dit is afhankelijk van de opwek van het zonnepark. Na de looptijd van 15 jaar (de SDE-periode) krijgt u uw gehele inleg weer terug. Op deze manier kunt u zonder risico (financieel) participeren in Zonnepark Lage Wald.

Het zal concreter uitgewerkt worden als de bouw van het zonnepark dichterbij komt. Tegen die tijd zullen omwonenden en andere geïnteresseerden voor een participatiebijeenkomst worden uitgenodigd waar dit besproken zal worden.

- **Wat houdt zon-op-dak in bij de financiële participatie?**

Wij doen een voorstel voor tegemoetkoming voor zonnepanelen op uw dak. Een gemiddelde dak installatie voor een eengezinswoning met 12 zonnepanelen kost rond de € 4.000. Het voorstel houdt in dat wij u een financiële tegemoetkoming kunnen bieden van maximaal € 1.000. Dit betekent dat wij circa 25% van de aanschafkosten voor onze rekening nemen.

Indien u interesse heeft om hieraan mee te doen, vragen wij u om zelf een (lokale) installateur te zoeken die de zonnepanelen op uw dak zal gaan plaatsen. Het éénmalige bedrag ontvangt u van ons nadat de panelen geïnstalleerd zijn. Om in aanmerking te komen voor deze tegemoetkoming, verzoeken wij u de originele factuur (inclusief foto van de geïnstalleerde panelen op uw dak) naar ons toe te sturen.

Voorwaarden: Dit aanbod geldt voor alle omwonenden van de Lagewald die vanwege hun nabijheid van het zonnepark het afgelopen jaar brieven hebben gekregen. Het aanbod is geldig vanaf het moment dat het zonnepark onherroepelijk vergund is tot en met de start van de bouw.

3D visualisatie ROM3D

De 3D visualisatie met de vier fotopunten staan op de projectpagina van Zonnepark Lage Wald (tpsolar.nl/lagewald). Over deze 3D visualisatie zijn ook nog een aantal vragen gekomen. Een vraag was onder andere of het mogelijk is om de haag, die op de visualisatie 5-7 jaar is, vanaf jaar 0 te kunnen laten zien zodat omwonenden weten wat ze kunnen verwachten. Deze vraag hebben wij in behandeling genomen en zijn in contact met ROM3D hierover. Als wij de aanpassingen doen aan de 3D visualisatie, zullen wij u hiervan op de hoogte stellen en zal het ook op de website komen te staan.

Daarnaast kwamen er vragen over nieuwe fotopunten in het gebied. Het is helaas niet mogelijk om nieuwe fotopunten toe te voegen. Ook denken wij dat de huidige punten een goed beeld geven voor de situatie voor omwonenden.

Documenten

Het definitieve ontwerp, de mogelijkheden voor financiële participatie en de 3D visualisatie kunt u terugvinden op onze website: www.tpsolar.nl/lagewald. Wilt u de documenten liever per e-mail of post ontvangen, stuur dan een e-mail aan info@tpsolar.nl of neem telefonisch contact met ons op via 023 741 01 44.

Vervolg

In de komende weken gaan wij aan de slag met het definitief uitwerken van de vergunning voor Zonnepark Lage Wald. De planning is om de SDE++ subsidie voor de zomervakantie (uiterlijk juli 2023) aan te vragen. We houden u op de hoogte van alle relevante ontwikkelingen.

Mocht u de komende maanden vragen, wensen en/of ideeën hebben over hoe de omgeving kan meeprofiteren, laat het ons dan vooral weten! U kunt het bij ons kenbaar maken door een e-mail te sturen aan info@tpsolar.nl, ons te bellen op 023 741 01 44 of een brief te sturen naar: TPSolar Nederland BV, Melbournestraat 9 unit 7, 1175RM te Lijnden.

Tot slot

Mocht u verder vragen hebben over deze bijeenkomst of over dit verslag dan kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen. Heeft u aanvullingen op dit verslag, dan kunt u dit per e-mail bij ons aangeven.

Met vriendelijke groet,

Team TPSolar

BIJLAGE VIII: VERSLAG SCHOUW 12-7 NATUURVERENIGINGEN

Datum: woensdag 12 juli 2023

Onderwerp: ontwerp en inrichting Zonnepark Lage Wald

Aanwezig natuurorganisaties SLOG, WMG, VNC

Aanwezig initiatiefnemer: Connor Hendriks (TPSolar) en Robert van der Horst (TPSolar)

Introductie

Het ontwerp van het zonnepark is gewijzigd tijdens het participatietraject met de omwonenden. Eén van de drie velden is afgefallen vanwege verzet van de bewoners van de Lage Wald. Hierdoor heeft TPSolar het ontwerp van de twee andere velden technisch geoptimaliseerd met meer panelen. Dit heeft ertoe geleid dat de

natuurorganisaties zich niet meer kunnen vinden in het ontwerp. Vanwege de aantasting van landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden.

Beleid

Daarnaast blijven de natuurorganisaties bij het standpunt dat de locatie niet een geschikte locatie is. De gemeente Berg en Dal (dus ook het plangebied) is nationaal landschap en zou gevrijwaard van zonneparken moeten blijven. Hierop heeft TPSolar kort het beleid van Nederland m.b.t. gemeentelijke duurzame energie opwek besproken. Elke gemeente dient zelf de eigen duurzame energievoorziening te regelen. Hierdoor hebben ook gemeenten zoals Berg en Dal zonneparken en/of windturbines nodig. Mede omdat het bestaande dak potentieel voor zonnepanelen in de gemeente niet voldoende is en men geen voorstander van windturbines is, heeft men gekozen voor een aantal zonneparken.

Ontwerp

De zuidelijke onderkant van het rechterperceel heeft hoge natuur-, cultuurhistorische- en landschapswaarden vanwege het bestaande oude grasland, de greppels en het doorzicht naar het kleinschalige landschap in Duitsland. Het verwijderen van het doorzicht en plaatsen van zonnepanelen t.o.v. van de voorgaande versie vinden de natuurorganisaties onbegrijpelijk.

Tevens zijn de grootte van de tafels besproken, die zijn gewijzigd van 2 panelen boven elkaar naar 3 panelen boven elkaar met een lagere hoek (10 graden i.p.v. 15 graden). Hierdoor vinden de organisaties dat er te weinig licht de bodem bereikt. TPSolar heeft uitgelegd dat de twee overgebleven velden zijn geoptimaliseerd, maar dat nog steeds voldoende licht de bodem bereikt. Ook is er gesproken over het wel of niet plaatsen van de patrijzenhagen binnen het hekwerk. Doordat de hagen aan de buitenkant geplaatst staan, worden ze mogelijk door het verkeer aangereden. TPSolar legt uit dat deze keuze is gemaakt om het zicht op het hekwerk te verminderen.

Daarnaast geeft TPSolar aan dat niet de gehele zuidelijke onderkant kan worden ontzien van zonnepanelen, want dit zet de krappe business case nog erger onderdruk. VNC heeft daarop gereageerd dat het gehele perceel gevrijwaard dient te blijven van zonnepanelen. Zo niet dan zullen zij een zienswijze indienen. De overige natuurverenigingen gaven aan na te denken over het indienen van een zienswijze.

TPSolar heeft voorgesteld om te onderzoeken of het mogelijk is om het doorzicht weer deels terug te brengen in het ontwerp. Zodat de beschreven waarden van het zuidelijke perceel groot en deels behouden blijven. Echter zal dit hoogstwaarschijnlijk wel betekenen dat we groenstroken in het zonnepark zelf dienen op te offeren. Volgens de natuurorganisaties zouden deze stroken niet zoveel ecologische en landschappelijke waarde kunnen ontwikkelen t.o.v. de waarden in het zuidelijke perceel.

Actie TPSolar: aangepast ontwerp maken met het doorzicht en dit bespreken met de gemeente. Dit zal dan (voor de deadline van de ter inzage termijn) met de natuurorganisaties worden gedeeld.

PARTICIPATIEVERSLAG – BIJLAGE E | Zonnepark Lage Wald

Pilot project

Zonnepark initiatief Lage Wald te Groesbeek is in december 2020 gekozen als vierde en laatste pilotproject in gemeente Berg en Dal. Het project is gesitueerd aan de Lagewald.

Oppervlakte Zonnepark:	10,5 ha
Oppervlakte inpassing:	4,5 ha
Aantal panelen:	21.000
Capaciteit:	12,5 MW
Huishoudens:	3.200

TPSolar

TPSolar is een familiebedrijf met een grote ambitie: een steentje bijdragen aan de energietransitie in Nederland.

Daarom ontwikkelen, financieren, bouwen en beheren wij grondgebonden zonneparken. Dit doen wij op een duurzame en ecologisch verantwoorde manier en op alle mogelijk geschikte locaties, zoals voormalige stortplaatsen, niet uitgegeven industrieterreinen of (slechtere) landbouwgronden. Dit doet TPSolar niet alleen, maar altijd in nauwe samenwerking met landeigenaren, agrariërs, bewoners, gemeenten, provincies en energiecoöperaties.

Inmiddels heeft TPSolar vier zonneparken ontwikkeld en gebouwd, namelijk in Uden, Dordrecht en twee in Lochem. Deze zonneparken wekken momenteel groene stroom op voor meer dan 10.000 Nederlandse huishoudens. TPSolar werkt bij al haar projecten volgens de Gedragscode Zon op Land en is partner van Nederland Zoemt.

Inpassingskenmerken

Zonneparkproject Lage Wald wordt speciaal voor akkervogels ingericht. Het bureau Sovon Vogelonderzoek Nederland is door TPSolar gevraagd om te adviseren over het ontwerp en beheer van het zonnepark. Hieruit zijn een aantal concrete adviezen gekomen welke in het uiteindelijke ontwerp zullen terugkomen. Zo komen er speciale akkertjes, keverbanken en hagen, en bloemblokken voor de stimulering van het habitat van de akkervogels waarbij de Patrijs als doelsoort is gekozen.

Gedragscode Zon op Land

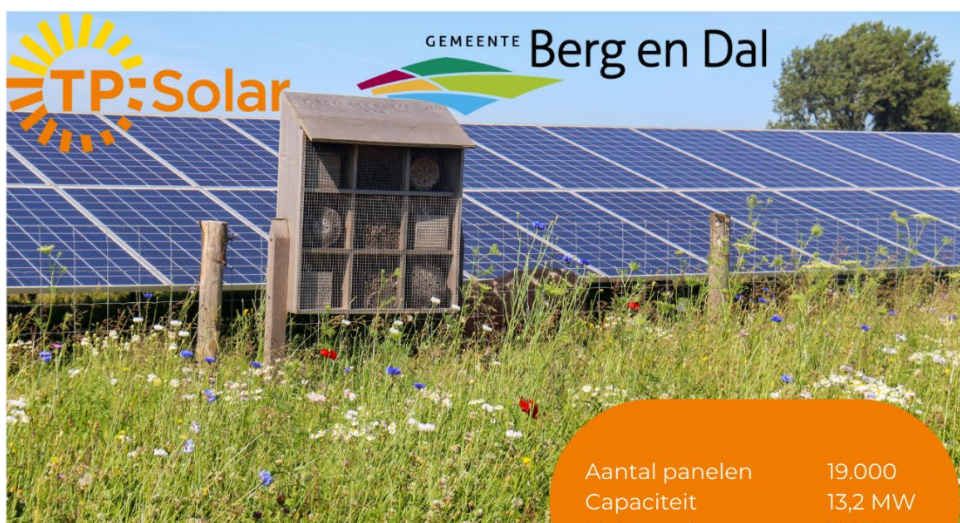
TPSolar hanteert de Gedragscode Zon op Land, zo ook bij Zonnepark Lage Wald. In november 2019 tekenden 9 partijen deze Gedragscode Zon op Land van brancheorganisatie Holland Solar. De code bevat drie basisprincipes die zijn vertaald in bovenwettelijke regels. In de gedragscode is vastgelegd dat een zonnepark moet bijdragen aan het landschap en de ecologische waarden in het gebied. In de praktijk betekent dit dat minimaal 25% van zonnepark onbedekt blijft. In dit park is dit **meer dan 60%**!

Ook is afgesproken dat de omgeving wordt meegenomen in de keuzes over het plan, het ontwerp, de landschappelijke inrichting en wordt hen en andere inwoners van Berg en Dal de mogelijkheid gegeven om financieel te participeren samen met energiecoöperatie Energierijk.

www.tpsolar.nl - 023 741 01 44 - info@tpsolar.nl

BIJLAGE X: HAND-OUT BEHEER VAN HET ZONNEPARK, INFORMATIEBIJEENKOMST NOVEMBER 2022

Aantal panelen	19.000
Capaciteit	13,2 MW
Huishoudens	3.600

Pilot project

Zonnepark initiatief Lage Wald te Groesbeek is in december 2020 gekozen als vierde pilotproject in gemeente Berg en Dal. Zonnepark Lage Wald wordt als onderdeel van de pilot speciaal voor akkervogels ingericht.

Inpassingskenmerken

Sovon Vogelonderzoek Nederland is door TPSolar gevraagd om te adviseren over het ontwerp van Zonnepark Lage Wald. Hieruit zijn een aantal concrete adviezen gekomen welke in het ontwerp verwerkt zijn. Er zullen **keverbanken, hagen en bloemblokken** worden aangelegd voor de stimulering van het habitat van de akkervogels, waarbij de Patrijs als doelsoort is gekozen.

Beheer

Natuurbalans - Limes Divergens heeft advies gegeven over het beheer van Zonnepark Lage Wald m.b.t. de natuurdoelstellingen. Belangrijk voor het behalen van deze doelstellingen is het verschrallen van de bodem, waardoor het overschot aan voedingsstoffen in de bodem wordt hersteld. Hierdoor krijgen **kruiden en bloemen** meer kans, wat de biodiversiteit op het zonnepark vergroot. De eerste drie jaar zal dit gebeuren door maaien en afvoeren. Na deze periode wordt de voortgang getoetst door Natuurbalans - Limes Divergens en zal het beheer aangepast worden aan de nieuwe situatie. Mogelijk zal het park dan door **periodieke drukbegrazing met schapen** beheerd worden.

Suggesties, vragen of opmerkingen?
023 741 01 44 of info@tpsolar.nl

BIJLAGE XI: HAND-OUT BEHEER VAN HET ZONNEPARK, INLOOPBIJEENKOMST MAART 2023

Aantal panelen	15.500
Capaciteit	11 MW
Huishoudens	3.100

Pilot project

Zonnepark initiatief Lage Wald te Groesbeek is in december 2020 gekozen als vierde pilotproject in gemeente Berg en Dal. Zonnepark Lage Wald wordt als onderdeel van de pilot speciaal voor akkervogels ingericht.

Inpassingskenmerken

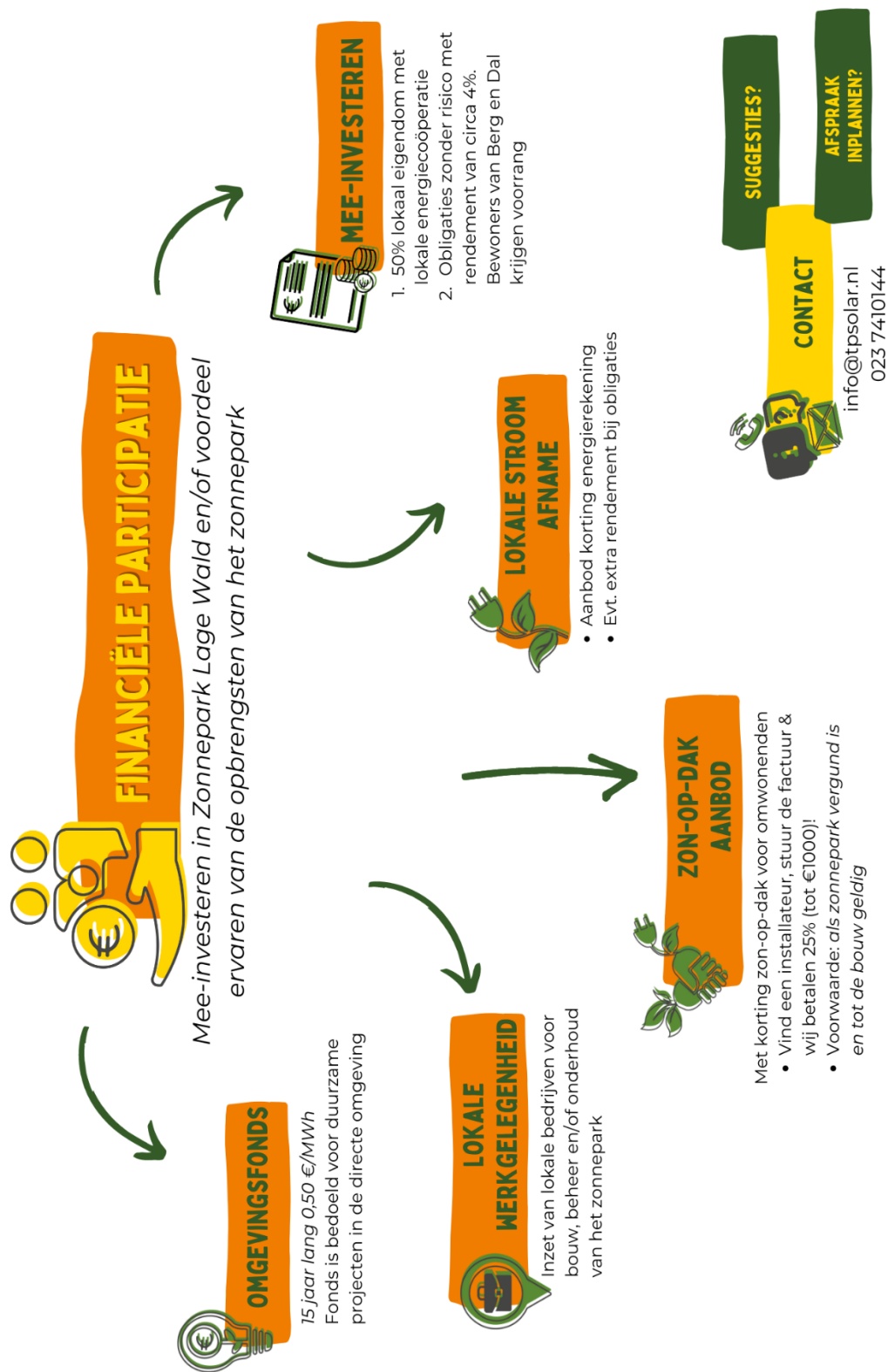
Sovon Vogelonderzoek Nederland is door TPSolar gevraagd om te adviseren over het ontwerp van Zonnepark Lage Wald. Hieruit zijn een aantal concrete adviezen gekomen welke in het ontwerp verwerkt zijn. Er zullen **keverbanken, hagen en bloemblokken** worden aangelegd voor de stimulering van het habitat van de akkervogels, waarbij de Patrijs als doelsoort is gekozen.

Beheer

Natuurbalans - Limes Divergens heeft advies gegeven over het beheer van Zonnepark Lage Wald m.b.t. de natuurdoelstellingen. Belangrijk voor het behalen van deze doelstellingen is het verschrallen van de bodem, waardoor het overschot aan voedingsstoffen in de bodem wordt hersteld. Hierdoor krijgen **kruiden en bloemen** meer kans, wat de biodiversiteit op het zonnepark vergroot. De eerste drie jaar zal dit gebeuren door maaien en afvoeren. Na deze periode wordt de voortgang getoetst door Natuurbalans - Limes Divergens en zal het beheer aangepast worden aan de nieuwe situatie. Mogelijk zal het park dan door **periodieke drukbegrazing met schapen** beheerd worden.

Suggesties, vragen of opmerkingen?
023 741 01 44 of info@tpsolar.nl

BIJLAGE XII: HAND-OUT FINANCIËLE PARTICIPATIE ZONNEPARK LAGE WALD

[illegible][illegible]

[illegible]